

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Pogajanja v Moskvi

Okoli sovjetsko-finskih pogajanj, ki so se proti koncu preteklega tedna začela z nenadnim odhodom finske delegacije v Moskvo, se je nabralo v tem kratkem času toliko ugibanj, da je zaenkrat nemogoče presoditi njih ozadije, in tudi ne njihov obseg in potek. Zanesljiva, avtentična poročila so silno redka, pa še ta sama dopuščajo najrazličnejša ugibanja. Vsekakor pa je gotovo, da je sovjetsko-finski spor stopil te dni v odločilni stadij za obe vojni stranki. Dasi se je Finska dobre tri mesece branila in njena odpora sila, kakor zatrjujejo poročila iz Helsinkov, še vedno ni popustila, je vendar vedno bližja zanj ura odločitve med nadaljevanjem borbe s pozivom na pomoč od zunaj ali kakršnikoli pobotanjem z Moskvo. Na drugi strani pa se je tudi Rusija izpostavljala zaradi vojne na Finskem vedno večjim mednarodnim nevarnostim, ki so se neprestano pojavljale na obzorju v zvezi z vojno na zapadu. Prav zaradi te medsebojne povezanosti obeh vojn seveda tudi Nemčija želi, da bi se sovjetsko-finski spor čim prej končal, ne le zaradi večje splošne razbremenitve obeh velesil, temveč tudi zaradi njune medsebojne gospodarskega sodelovanja.

Kakor pa so v celoti sovjetsko-finska pogajanja še vedno zavita v meglo, se vendar dajo ugotoviti nekatere podrobnosti, ki niso brez pomena za njih pravilno presojo. Tako kažejo vse dosedanje objave in izjave, da je prišla pobuda zanje iz Moskve, kar je tem bolj zanimivo, ker je znano, da Moskva od prekinitve prvih pogajanj v lanskem oktobru dalje ni več priznavala sedanje finske vlade za zakonito predstavnic Finske, temveč je to lastnost priznavala samo Kuusinenovi komunistični vladi v Teriokiju, o kateri pa je že precej tednov sem vse tiho.

Iz dosedanjih objav in izjav je nadalje razvidno, da so bile prve sovjetske pobude za nova pogajanja s Finsko storjene že pred nekaj tedni. Tako je Chamberlain opozoril v svoji ponedeljkovi izjavi v spodnji zbornici, da je sovjetska vlada »ob neki priliki« omenila angleški vladi pogoje, ki bi jih bila pripravljena ponuditi Finski, ki jih pa angleška vlada »ni mogla sporočiti finski vladi«. Posebna londonska uradna izjava pojasnjuje, da gre za pogoje, ki jih je sovjetski veleposlanik v Londonu sporočil podtajniku za zunanje zadeve Butlerju že 22. februarja. Približno istočasno je sovjetska vlada dostavila te predloge tudi švedski vladi s prošnjo, da jih dostavi finski vladi. Iz dosedanjih poročil izhaja, da je Švedska prevzela samo vlogo »pismonoše«, ne da bi tudi drugače kaj posredovala med obema vojnima strankama. Kakor znano, so takoj po izročitvi sovjetskih pogojev v Helsinkih prišle vesti o prvih neposrednih sovjetsko-finskih stikih v Stockholmu, katerim so nato sledili neposredni stiki v Moskvi.

Ugotovitve datuma o prvi sovjetski ponudbi Finske preko Anglije, odnosno preko Švedske, je v toliko zanimiva, ker so dne 25. februarja zaključili svoje kratko posvetovanje v Kodanju zunanji ministri treh skandinavskih držav in izdali o njem komunikve, v katerem izražajo željo, »da bi se rusko-finski spor čimprej končal z mirno rešitvijo, ki bi zavarovala popolno neodvisnost Finske«. Očividno je bil ta sklep sprejet že po poznavanju novih sovjetskih mirovnih pogojev. V tej zvezi zasluži pozornost izjava norveškega zunanjega ministra Kohta, da se izraz o »neodvisnosti Finske« v komunikju kodanske konference ne sme tolmačiti kot poudarek »teritorialne nedotakljivosti«. Iz tega bi mogli sklepati, da v uradnih krogih skandinavskih držav niso izključevali možnosti, da bi mogli novi ruski predlogi tvoriti primerno osnovo za kompromis.

O vsebini pogojev doslej niso znane uradne podrobnosti. Prve verzije so označevale nove ruske pogoje za težje od onih v oktobru lanskega leta. Nova poročila pa že govorijo o sovjetskem popuščanju, ki se nakazuje v možnosti kompromisa glede nekaterih zahtev, kakor na primer glede otoka Hangö, medtem ko se o Pečengi in Viborgu, ki naj bi bila po prvih verzijah tudi vključena v sovjetske zahteve, ne govori več. Neodvisnost Finske pa naj bi bila zavarovana z jamstvi tretjih držav, morda Nemčije in skandinavskih držav. V kratkem bomo o teh pogojih pač izvedeli več podrobnosti.

Ker je sovjetsko-finski spor vedno bolj povezan z glavnimi evropskimi konfliktom med Nemčijo na eni ter Anglijo in Francijo na drugi strani, je razumljivo, ako se ta povezanost manifestira tudi pri sedanjih pogajanjih, ko neprestano silijo v ospredje interese tretjih. Gotovo je samo Finska razsodnik svojega položaja, toda sosedne skandinavske države ne priključajo svo-

Zavezniki čakajo na finski poziv

Predsednik francoske vlade Daladier je včeraj sporočil v parlamentu, da je 50.000 vojakov pripravljenih, da takoj pohite Fincem na pomoč, potreben je le še finski poziv

Pariz, 12. marca. s. (Reuter) V parlamentu je podal danes popoldne ministrski predsednik Daladier važno izjavo o vprašanju zavezniške pomoči Finski.

Uvodoma je Daladier sporočil, da je že dva tedna pripravljena zavezniška ekspedicijska vojska 50.000 moč, da takoj odide na pomoč Finski. Odločitev v tem smislu je bila sprejeta na seji vrhovnega zavezniškega vojnega sveta v Parizu dne 5. februarja. Od 22. februarja dalje so bile francoske čete ekspedicijske vojske zbrane in opremljene. Veliko število ladij čaka na prevoz teh čet v dveh velikih francoskih lukah ob Rokavskem prelivu oziroma ob Atlantskem oceanu. Odhod ekspedicijske vojske pa zavisi od javnega apela finske vlade. Doslej ni prejela niti francoska niti angleška vlada nobenega direktnega apela od finske vlade v tem smislu.

Pretkli tetrtek, je nadaljeval Daladier, sem obvestil finskega poslanika v Parizu, da zavezniški nikakor ne morejo prevzeti odgovornosti za položaj Finske po koncu vojne, če Finska sedaj ne prosi za našo pomoč. Finski poslanik je obljubil, da bo odgovor v enem ali drugem smislu finska vlada izročila do danes, potem ko bo o tem preje sklepal finski parlament na svoji seji. Doslej pa nismo prejeli od finske vlade nobenega odgovora.

Pred nekaj dnevi se je obrnila finska vlada na nas z nujno prošnjo za letala. Tako smo poslali na Finsko nekaj najnovejših francoskih bombnikov, ki so med drugim že dospeli na fronto. Pomoč, ki jo je Francija Finski doslej dala v vojnem materialu od začetka decembra dalje je znatna. Med drugim smo poslali na Finsko in se tam že nahaja 145 francoskih letal, 496 topov, 5000 strojin, 400.000 pušk, 200.000 ročnih granat in 20 milijonov patron.

Da sta morali Anglija in Francija posebno skrbno proučiti vprašanje pošiljanja vojaške pomoči Finski, zato govorijo poseben razlog. Ker sta norveška in švedska vlada odločeni, da se s silo uneta vsakemu prehodu zavezniških čet na Finsko preko svojega ozemlja, je treba to oviro odstraniti. To pa je mogoče samo, če imamo na svoji strani popolno podporo vrhovne švedske in norveškega naroda. Zato je ta naš apel nujno potreben.

Angleška ekspedicijska vojska bi imela v zavezniški pomoči za Finsko tako v moštvu, kakor tudi v ladjah posebno važno vlogo. Anglija je pripravila svojo vojsko tako, da bi bila lahko takoj uspešno poslana na pomoč. Angleška vojsna mornarica bi poskrbela tudi za zaščito ladij za prevoz čet. Mogoče si je predstavljati važnost te zaščite, če upoštevamo, da znaša razdalja med angleško in norveško balo več nego 200 milj.

Ob zaključku svojega govora je Daladier pozval zbornico, naj glede na to, da doslej še ni prejel nikakega odgovora iz Helsinkov na francosko sporočilo finškemu poslaniku v Parizu, pristane na to, da se razprava o tem vprašanju odgodi do prihodnjega torka. Francoska zbornica se je soglasno izrazila za predlog ministrskega predsednika.

Berlin: Prepozno

Berlin, 12. marca. z. Ponudba zavezničkov glede vojaške pomoči Finski v berlinskih krogih ni izzvala nobene nervoznosti. V Berlinu smatrajo, da je bila Finska že od vsega početka prepuščena sama sebi. Če bi ji bili hoteli zavezniški zares pomagati, bi bili to lahko že davno storili, ne da bi pri tem kršili zavezništvo in norveško nevtiralnost. Danes zavzema Švedska in Norveška glede vojaške pomoči Anglije in Francije vseskozi odklonilno stališče, ker se zavedata, da bi to pomenilo razširjenje vojne na skandinavske države. Po sodbi Berlina sta Pariz in London tudi tokrat, enako kakor v primeru Poljske, prišla prepozno.

Bojazni Švedske in Norveške

Stockholm, 12. marca. z. V Stockholmu z največjo napetostjo pričakujejo odločitev finske vlade. Po nepotrjenih vesteh je odločitev že padla, vendar pa jo drže zaenkrat še v strogi tajnosti. Teritorialne zahteve Moskve predstavljajo največje ovire za dosego sporazuma. Če se Finska ne bo odločila za sprejem moskovskih zahtev, potem bosta Švedska in Norveška v duhu pakta Društva narodov dovolili prehod dobrovoljskih oddelkov preko svojega ozemlja, ne pa tudi prehoda regularnih zavezniških čet, namenjenih na Finsko.

je želje po mirni ureditvi konflikta, kakor te želje ne prikriva tudi Nemčija. Morda je sedanji položaj v Skandinavju še najbolj označil švedski vladni organ »Social-Demokratene«, ko je zapisal: »Ako bi bili prisiljeni izbirati, vemo, na katero stran bi se postavilo najmanj 99% našega naroda, toda istočasno izražajo najmanj 99% švedskega naroda željo, da bi se izognili tej tragični dilemi.«

V pogledu mnenj o razvoju sovjetsko-finskih pogajanj in s tem o celotnem položaju na evropskem severu so v ospredju tri stališča: nekateri si želijo miru za vsako ceno, drugi so samo za časten mir, tretji pa so proti sie-

Naglašajo pa, da je sedaj odločitev o vsem tem v rokah finske vlade.

Stockholm, 12. marca. z. Včerajšnji govor Chamberlaina je izzval v norveških in švedskih krogih veliko bojazen, da bi utegnila Anglija v danem primeru kršiti nevtiralnost obeh skandinavskih držav, da bi mogla priskočiti Finski na pomoč. Po zadnjih informacijah finska vlada doslej še ni sprejela moskovskih mirovnih pogojev. Če bi Anglija in Francija intervenirali na Finskem na način, kakor je to včeraj namignil Chamberlain, potem bi se utegnili znajti Švedska in Norveška v skrajno delikatnem položaju. Na eni strani se ne bi mogli upirati pomoči za Finsko, na drugi strani pa morata računati s tem, da bi ju takoj napadla Nemčija.

Basel, 12. marca. z. »Basler Nachrichten« poročajo iz Londona, da večje zavezniški svojo pomoč Finski na poseben pogoj, namreč, da Norveška in Švedska dovolita brezpogojni prehod zavezniških čet. Če tega ne storita, potem bodo zavezniški zvalili vso krivdo na obe skandinavske državi, ki sta se na ta način izneverili svojim obveznostim do Društva narodov in onemogočili, da bi zavezniški izdatno podprli Finsko v najbolj kritičnem trenutku.

Švedski pritisk na Finsko

London, 12. marca. j. (RSV) Z merodajne angleške strani izjavljajo, da švedska še zmerom vztraja na svoji odločitvi, da ne dovoli prehoda aktivne pomoči zavezniških držav preko svojega teritorija na Finsko. Švedska doslej navzile vsem angleško-francoskim demaršam ni hotela

predruščiti svojega stališča, dasi so bile demarše storjene samo v tem smislu, da naj Švedska dovoli prehod zavezniške pomoči samo v primeru, da bi bila Finska prisiljena nadaljevati vojno. Del švedske tiska se sicer odkrito zavzema za intervencijo v prid Finski, ako bi Finska zavrnila sovjetske mirovne predloge. Toda to so pač samo cenene besede, ki jim na drugi strani stoji nasproti pritisk, ki ga švedski službeni krogi izvajajo na Finsko. Ta pritisk je naslednje narave: finska delegacija je bila s službenega mesta opozorjena, da bo v primeru, če bi se razbila finska pogajanja z Moskvo, Švedska ne samo preprečila intervencijo zavezniških držav preko svojega teritorija, marveč bi morala nedvomno celo sama izpremeniti svoje stališče napram Finski in sicer zaradi nevarnosti, ki bi ji bila izpostavljena v tem primeru od Nemčije na eni ter od Sovjetske unije na drugi strani. Težko si je zamisliti, da bi švedski narod brez mrmanja prenesel tak preokret švedske politike, ako bi se Finska res odločila nadaljevati vojno, toda švedska vlada je s svoje strani prepričana, da bo finska vlada upoštevala švedsko svarilo.

Ako bi Finska sprejela sovjetske mirovne pogoje, ki zahtevajo v prvi vrsti odstopitev Mannerhelmove črte, potem bi se znašla v istem položaju, kakor je bila Českoslovaška po odstopitvi Sudetov Nemčiji, ko je ostala napram Nemčiji brez obrambe. Razlika je le ta, da je imela Nemčija neki vzrok, utemeljen v nemški narodnosti sudetske pokrajine, dočim Sovjetska unija pri svojih zahtevah nima nikake etnične upravičenosti.

V diplomatskih krogih sodijo, da bo morda Sovjetska unija tekom pogajanj nekoliko popustila v svojih zahtevah, toda

finskega položaja to v bistvu ne bo spremenilo.

Pričakuje se, da se bo Finska odločila že v najkrajšem času, čeprav merodajni finski krogi zatrjujejo, da je dokončna odločitev v rokah vlade in parlamenta, ne pa delegacije v Moskvi. Vojaški krogi pa so prepričani, da bo imel pri finski odločitvi zadnjo besedo maršal Mannerheim, in jo bo izrekel pač po tem, koliko se bo lahko zanesel na tujo pomoč in na možnost nadaljevali borbo.

Misija princa Bourbon-Parmskega

Amsterdam, 12. marca. AA. (Havas). Na potu v Helsinke je potoval včeraj skozi Amsterdam iz Pariza princ Rene Bourbon-Parmski. Njemu je maršal Mannerheim zaupal gotovo nalogo v evropskih prestolnicah ter je s tem v zvezi obiskal princ Rim, Pariz in London. Glede pomoči, ki jo daje inozemstvo Finski, je princ dejal: Lahko vam povem, da daje Francija najučinkovitejšo pomoč Finski in da Anglija stori vse, kar more. Princ Bourbon-Parmski je sodeloval dva meseca kot prostovoljec v finski vojni. Spremlja ga danski princ Valdemar.

Svinhufvud na poti v Rim

Berlin, 12. marca. s. (Ass. Press.) Bivši finski prezident Svinhufvud je sedaj odpotoval v Rim, kjer se bo, kakor poročajo, sestel z ministrskim predsednikom Mussolinijem.

Berlin, 12. marca. s. (Ass. Press.) Bivši švedski predsednik Svinhufvud je sedaj na poti iz Berlina v Rim. Namen njegovega prihoda v Berlin je bil baje, da poskusi pridobiti nemško vlado za intervencijo v primeru, da bi se sedanji finsko-sovjetski razgovori v Moskvi ponesrečili.

V Moskvi odločitev že padla

Odločitev, ali mir ali nadaljevanje vojne na Finskem, je sedaj v rokah parlamentarnih zastopnikov finskega naroda

Stockholm, 12. marca. s. (Exchange Telegraph). Po informacijah tukajšnjih diplomatov je finska delegacija v Moskvi prejela polnomočno, da podpis mirno pogodbo. Podpis napovedujejo že jutri, istočasno pa naj bi bile ustavljene vse sovražnosti na bojišču.

Kodanj, 12. marca. s. (Ass. Press) Danes so tu razširjene govorice, da je do večera pričakovati premirja med Sovjetsko Rusijo in Finsko.

Stockholm, 12. marca. AA. Posebni poročevalci agencije Stefani v Stockholmu poročajo naslednje podrobnosti o pogajanjih v Moskvi:

Finska vlada in maršal Mannerheim sta podrobno obveščena o ruskih mirovnih pogojih. Tuji diplomatični predstavniki ki so imeli priliko sestati se s finskiimi delegati v Moskvi gledajo optimistično na potek pogajanj. Zd se da, da je Rusija odstopila od prvotne zahteve glede Hangöja in da se je zadovoljila z malimi otoki med Hangöjem in Aalandskimi otoki, kar bo omogočilo ugoden izid prgaanj. Ruski pogoji so kategorični in ne dovoljujejo v oči oziru nobene razprave. Finci morajo ali v celoti sprejeti ali odkloniti pogoje v roku, ki po gotovih obvestilih traja 30 ur.

Iz dobro obveščenih virov poročajo, da je maršal Mannerheim v začetku nasprotoval kakršnikoli pogajanjem z Rusi, da pa je končno pristal z ozirom na uradno sporočilo, ki ga je finska vlada sprejela od Francije in Anglije, da ne moreta učinkovito pritižiti Finski na pomoč pred šestimi meseci. Francoska in Anglija sta obravnavali finski vladi, zakaj ne moreta priti Finski na pomoč preko Pečenge.

London, 12. marca. z. Govor ministrskega predsednika Chamberlaina po sodbi tukajšnjih krogov ni olajšal odločitve finske vlade pri pogajanjih z Moskvo. Finci pa se je odločila za pogajanja z Moskvo, čeprav ji je bilo že prej znano, da so zavezniški pripravljene priskočiti ji s vsi sredstvi na pomoč, ako za njo prosi. Finska je kljub temu oklevala napraviti takšen korak, zavedajoč se, da bi s tem neminovno potegnila v vojni vrtnice tudi ostale skandinavske države. Če pa v Moskvi ne bo dosežen sporazum, potem bo Finska to vendarle storila, dobro vedo.

da čaka v nasprotnem primeru Švedsko in Norveško enaka usoda.

Sestanek finskega parlamenta

London, 12. marca. s. (Reuter) Položaj v sovjetsko-finskih mirovnih pogajanjih v Moskvi je še vedno nejasen. Nocoj je brzojavil posebni Reuterjev poročevalec iz Helsinkov da je bil sporazum dosežen, da pa še ni podpisan in da pogoji še niso znani. To informacijo je dobil v švedskem poslanstvu v Helsinkih.

Nabiraj na je bila vest prezgodnja. Ob 17.45 je finski radio zanikal, da bi bil sporazum že dosežen in v svoji ruski oddaji ob 18.45 je finski radio poudaril, da se bo Finska borila za svojo neodvisnost do konca.

Tako Reuter kakor tudi druge agencije javljajo zvečer iz Stockholma, da finsko poslanstvo sedaj zanika vesti o sporazumu. Izraža tudi dvome, da bi bila finska delegacija v Moskvi dobila polnomočno, da podpis mirno pogodbo.

V krogih finskega poslanstva v Londonu zagotavljajo, da poznanja dobro napredujejo, da pa še ni bila nobena definitivna rešitev dosežena.

Zadnje poročilo iz Helsinkov pravi, da se je nocoj sestel finski parlament, da sprejme dokončno odločitev o vseh vprašanih vključno možnost zaprositve za tujo pomoč. V krogih parlamenta se je zadnje ure vršila ognjevit debata.

Helsinki, 12. marca. s. (Reuter). Finska prestolnica je imela danes letalski alarm, ki je trajal 15 minut. Sovjetska letala so se sicer pojavila nad mestom, niso pa metala bomb.

Finske oblasti so sedaj odredile prisilno evakuacijo otrok iz Helsinkov. Švedska, Norveška in Danska so pristale, da sorojmejo večje število evakuiranih otrok.

Težavna odločitev

Helsinki, 12. marca. j. (Havas). Z dobro informirane strani poročajo, da se na današnjih ponovnih razgovorih med finsko delegacijo in sovjetsko vlado v Moskvi še ni dosegel nikak dokončen sporazum. Vseeno v Helsinkih za danes pričakujejo oficijelno komunikacijo o poteku pogajanj. V merodajnih finskih krogih poudarjajo, da so v finski delegaciji sicer zastopani finski ministrski predstavniki Rytty, dalje osebni zastopnik maršala Mannerheima general Walden in zastopnik finskega zunanjega ministrstva, vendar finska delegacija ni pooblaščen sprejeti kakakega dokončnega sklepa, ne da bi poprej o tem obvestila finsko vlado. Na drugi strani kažejo najnovejšo informacijo o poteku razgovorov v Moskvi, da je bil optimizem glede sovjetskih mirovnih predlogov, ki je vladal še snoci v merodajnih krogih, nekoliko prevelik. Po vesteh iz Moskve, ki izvirajo iz poučenih krogov, čeprav jih še ni mogoče kontrolirati, so sovjetski pogoji take narave, da bo finska odločitev zelo težka.

Stockholm, 12. marca. br. Opoldanski listi so objavili vesti iz Moskve, po katerih

je bil za danes napovedan nov sestanek finske in sovjetske delegacije. Po nekaterih vesteh naj bi bil ta sestanek odločilnega pomena za nadaljnja mirovna pogajanja. Listi pa poudarjajo, da finska delegacija tudi sedaj še nima nikakih pooblastil za sklenitev premirja ali celo miru. Splošno pričakujejo, da bo nocoj o dosedanjih pogajanjih in o današnjem sestanku v Moskvi v Helsinkih objavljeno posebno uradno poročilo.

Glavne težkoče pri pogajanjih

Helsinki, 12. marca. AA. Po verzijah, ki se uporno širijo v političnih krogih, so najbolj kočljive točke pri pogajanjih:

1. Vprašanje železnice, ki teče severovzhodno od Viborga do sovjetske meje.
2. Bodoči politični in vojni režim na Finskem.
3. Vprašanje Hangöja.

Stockholm, 12. marca. s. (Havas). Po poročilih holandskih novinarjev je glavna težava v sovjetsko-finskih mirovnih pogajanjih vprašanje garancije za sklenjeni mir. To garancijo naj bi po želji Finske dale skandinavske države, ker Finska ne doživlja enake usode kakor Českoslovaška po Monakovem. Finci želijo, da bi v primeru novih sovjetskih zahtev Švedska in Norveška tudi z orožjem stopili na nieno stran. Ravno v tem vprašanju bo torej potrebno, da se položaj temeljito razčisti. Švedsko javno mnenje je odločno proti vsaki novi možnosti sovjetskega napada na severu.

Moskva pustila Kuusinen na cedilu

Stockholm, 12. marca. j. (Havas). Del švedskih listov objavlja danes vest, da je bila še pred dvema dnevnoma sovjetska vlada odločena v svojih mirovnih predlogih iznesti tudi zahtevo, da bi se na Karelski ožini ustanovila posebna neodvisna finska republika pod predsedstvom Kuusinen. Danes so sovjetske zahteve dokaj zmernejše. Sovjetska unija ne vztraja več na ustanovitvi posebnega državnega telesa na Karelski ožini in je po informacijah istih listov pripravljena odrediti se celo zahtevi po Pečengi, Hangöju in Viborgu. Na Karelski ožini hoče Sovjetska unija sedaj le tisti teritorij, ki so ga zasedle sovjetske čete, namesto Hangöja pa mali otok Uto.

Finski maršal naj odloči

London, 12. marca. j. (Havas). Finski krogi v Londonu smatrajo, da ni že v naslednjih urah pričakovati dokončne odločitve finske vlade, ali sprejme sovjetske mirovne predloge ali ne. O sovjetskih predlogih mora najprvo šele razpravljati celokupni kabinet in njegovo odločitev mora nato odobriti še finski parlament.

Nadaljevanje na 2. strani

ako naj se smatra, da je z njo sporazumen tudi finski narod. V angleških krogih so mnenja, da bo na dokončno odločitev finske vlade v veliki meri vplivalo, ako ne bo sploh odločilno zanj, mnenje maršala Mannerheima. Finska vlada bo morala natančno proučiti možnost, v koliko bi mogla zavrnitev sovjetskih predlogov zagovarjati z odprnostjo svoje oborožene sile. Isti krogi sodijo, da se je Finska sedaj najbrže že prepričala, da bo lahko deležna pomoči od zunaj, čeprav so skandinavski države odredile svoj pristanek na prehod zavezniških vojaških čet preko svojega ozemlja na Finsko.

Kaj pravi Tanner

London, 12. marca. o. Finski zunanji minister Tanner je imel telefonski razgovor iz Helsinkov z dopisnikom »Daily Expressa« v Kodanju. Poleg drugega je izjavil, da ne more povedati, koliko je upanja v vzpostavitev miru. Dodal je, da se finska delegacija še vedno mudi v Moskvi in da ne ve, kdaj se bo vrnila.

O Chamberlainovi izjavi v spodnji zbornici glede pomoči Finski je dejal, da ne more reči, ali se bodo Fini poslužili njegove ponudbe. Nadalje je izjavil, da so mu sicer znani sovjetski mirovni pogoji, da pa ne more reči, ali predstavljajo zadostno podlago za vzpostavitev miru. Boji se nadaljevali na vseh frontah in se bodo nadaljevali, če pogoji ne bodo sprejeti. Tanner ni hotel povedati, ali ima finska delegacija v Moskvi pooblastilo za zaključitev miru, dodal pa je, da bo v teku noči poslan odgovor sovjetski vladi.

Včeraj trije sestanki

Helsinki, 12. marca. br. V zvezi z vestmi o današnjem sestanku sovjetske in finske delegacije v Moskvi opozarjajo v tujakajšnjih dobro poučenih političnih krogih, da sta se obe delegaciji sestali včeraj kar trikrat zaporedoma. Deloma je razgovor prisojval tudi Stalin. Pri vseh treh sestankih so bili Molotov ter zastopniki sovjetske generalnega štaba. Današnji sestanki utegne postati v resnici odločilnega pomena, ker naj bi se na njem udeležilo poslednje vprašanje, ki se mu očitno pripisuje bistven pomen. Ni pa mogoče izvedeti, ali gre v tem primeru za pripadnost Viborga ali za sovjetsko zahtevo, da bi se na

Boji na Karelski ožini

se nadaljujejo z vso srditostjo, vendar je položaj v bistvu neizpremenjen

Finska meja, 12. marca. j. (Havas). Boji na Karelski ožini se nadaljujejo z nezmanjšano silo zlasti zapadno in južno od Viborga. Navzlic sovjetskim napadom na se na nobenem frontnem odseku položaj ni bistveno spremenil. Na zapadni obali Viborskega zaliva si sovjetske čete zmerom z velikimi žrtvami prizadevajo utrditi svoje položaje, ki so jih tu zavzele v zadnjih dneh. Navzlic nenehoma se ponavljajočim napadom na sovjetske čete doslej z zapadne obale Viborskega zaliva niso uspeli prodreti globlje proti celini. Položaj sovjetskih čet je na tem mestu zaradi silne aktivnosti finskega letalstva zelo težaven. Finska letalska sila nenehoma obstreljuje sovjetske pozicije. Zelo močan je sovjetski pritisk na frontnem odseku pri Vuoksiju, vendar tudi na tem mestu sovjetom ni uspelo pridobiti novih tal. Po vestih iz Haparande je tudi na drugih bojiščih ostal položaj v zadnjih dveh dneh bistveno neizpremenjen navzlic temu, da so bile sovjetske čete povsod zelo aktivne.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 12. marca. s. (Finska tel. ag.) Današnje finsko vojno poročilo o vojaških operacijah včerajšnjega dne pravi:

Na kopnem: Sovražnik je včeraj nadaljeval s pritiskom na severozapadno obalo Viborskega zaliva. Na nekaterih mestih se mu je posrečilo nekoliko napredovati.

Vzhodno od Viborga so bili sovražni napadi povsod odbiti, razen pri Salli, kjer se boji nadaljujejo. Pri Pakoli je naše topništvo ustavilo sovražni napad na ledu Vuoksija. V odseku Airapää je naše topništvo razpršilo sovražne napadalne oddelke. Med Vuoksijem in Ladoškim jezerom patrolna aktivnost in razdiralni ogenj topništva.

Severovzhodno od Ladoškega jezera so se nadaljevali sovražni napadi proti Pitkäranti in Kollanjokiju, vendar so bili odbiti.

Angleška vojska v Franciji vsak dan narašča

Vojni minister Stanley je včeraj izjavil v parlamentu, da je v Franciji že dvakrat toliko angleških vojakov nego v oktobru

London, 12. marca. s. (Reuter) V spodnji zbornici je podal danes popoldne vojni minister Stanley ob priliki predložitve poročila svojega ministrstva ekspozice o angleški kopni vojski. Izjavil je med drugim:

Naša varnost zavisi od varnosti Francije. Jasn je, da število hašega prebivalstva in velika industrijska sila zahtevata, da ustvarimo armado, ki bo dovolj velika za našo varnost in za naš položaj vevile. Velika angleška armada je v nastajanju. Postopoma bo prevzela na kopnem vedno večji del bremena z ramen našega zavezniške Francije. Trenutno je v Franciji že dvakrat toliko angleških vojakov vseh edine nego v oktobru, vsak dan pa se prihajajo nova ojačenja vseh vrst. Ob priliki obiska na zapadni fronti je posebno vplivala name razlika v odnosih med angleškimi in francoskimi vojniki v sedanji vojni napram njihovim odnosom v prejšnji vojni. V prejšnji vojni smo bili zavezniki, v sedanji smo pa prijatelji. Od izbruha vojne dalje se je poleg rezervistov, ki so bili vpoklicani v vojaško službo, prijavilo v vojsko približno 200.000 prostovoljcev, med njimi mnogo starejših mož. Trenutno znaša povprečna starost vojakov v pehoti 25 let, v drugih vrstah orožja pa 26 let. Minister za blokado je sporočil, da so zavezniške kontrole postaje za vojno ti-

Karelski ožini ustanovila posebna finska država s Kuusinenovo vlado na čelu.

Rim, 12. marca. o. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Dasi se ni končnih poročil o finko-sovjetskih pogajanjih, se zdi, da je finska vlada pripravljena pogajati se o miru pod pogojem, da bi ostala očuvana neodvisnost Finske, in da je celo pripravljena odstopiti nekatera svoja ozemlja. To stališče Finske je treba sprejeti z največjim zadovoljstvom ker bi se na ta način izognili grozotam vojne, ki prete, da se prenesejo na vso Skandinavijo. Preveč je jasno, da Finska ne more nudit nadaljnje-ega odpora. Sovjetska Rusija razpolaga z ogromnimi viri in če bi se vojna nadaljevala, bi se mogla končati s popolnim porazom Fincev. Tujih prostovoljcev na Finskem je le okoli 10.000. Zapadne sile še niso zavzele končne stališča nampram sovjetski Rusiji, dasi morejo nudit neposredno pomoč Finski. Prizadevanja zapadnih sil, da bi pomagali Finski preko Norveške in Švedske, dokazujejo njihovo stremeljenje, da bi se sedanji spor razširil za celje, zaradi katerih se Fini prav za prav ne bojujejo.

Stalin: Če bi vodil pogajanja Paasikivi...

Stockholm, 12. marca. s. (Ass. Press). Popolnanski švedski listi se izražajo proti pretiranemu optimizmu glede poteka sovjetsko-finskih pogajanj. Iz Helsinkov javljajo listi, da sta finski parlament in zunanje-politični odbor parlamenta od snoči dalje brez prestanka zbrana.

List »Aftenbladet« javlja, da je sovjetska vlada sinoči stavila finski delegaciji končnovaljavne mirovne predloge. List »Nye Dagens Allehand« javlja, da je finska delegacija sinoči v dolgem telegramu obvestila svojo vlado o vsebini pogajanj. »Stockholm Tidning« pravi, da so se posvetovanja v Kremlju nadaljevala danes do zgodnjih jutranjih ur. Pri pogajanjih je bil navzoč tudi Stalin, ki je napram dr. Paasikiviju napravil ljubeznivo opazko, da bi bilo mogoče preprečiti sedanjo vojno, če bi bil dr. Paasikivi vodil pogajanja na finski strani preteklo jesen.

Listi izražajo popolnoma tudi mnenje, da bi utegnili včerajšnja Chamberlainova izjava vplivati na Sovjetsko Rusijo v tem smislu, da bi pokazala v pogajanjih manj popustljivosti.

Drugod živahno udejstvovanje izvidnic. V zraku: Naše letalstvo je nadaljevalo z izvidniškimi poleti in je bombardiralo sovražne čete, kakor tudi topništvo in tanke.

Sovražno letalstvo se je ves dan živahno udejstvovalo v vojnem področju. V notranjosti je bilo udejstvovanje omejeno v glavnem na črto južno od mest Salo, Riihimäki, Lahti in Kouvol. Bombardiranj je bilo več mest okoli Riihimäkia, Lahtija in Kouvole. Po dosedanjih podatkih sta bila dva civilista ubita.

Po potrjenih podatkih smo tekoma dneva sestrelili 15 sovražnih letal, 6 nadaljnjih primerov še ni potrjenih.

Moskovski komunike

Moskva, 12. marca. AA. (DNB). Vojno sporočilo, ki je bilo objavljeno snoči, pravi: Sovjetske čete so končale z obkolitvijo Viborga ter zasedle vzhodni in severni del mesta. Na zapadnem primorju ob Viborskem zalivu sovjetske čete uspešno napredujejo. Pri postaji Lojmoli na železniški progi Suojärvi-Serdobol so bili spopadi pehotnih oddelkov. Sovjetsko letalstvo je bombardiralo sovražne voje objekte ter sestrelilo pet sovražnih letal.

Sovjeti se boje vdora pri Pečengi

Pariz, 12. marca. p. Čeprav se pogajanja med Finsko in sovjetsko Rusijo nadaljujejo, se sovjetska Rusija pripravlja za vse možnosti, predvsem za primer razširjenja vojne na Skandinavski polotok. Sovjet. vlada računa v prvi vrsti z možnostjo zavezniške pomorske akcije na severu pri Pečengi. Zato pošilja iz Leningrada v Murmansk neprestano novo vojaštvo in vojne potrebščine.

hotapstvo doslej zaplenile skupno že nad milijon ton vojnihotapškega blaga. Polovica zaplenjene količine odpade na kontrole postaje v Angliji.

Na nako vprašanje je bilo dalje sporočeno, da glede postopanja z angleškimi vojnimi ujetniki v Nemčiji zaenkrat ni pritožb. Pošiljanje živeža in drugih predmetov ujetnikom v redu funkcionira.

Ministrstvo za zdravje je razposlalo lokalnim oblastem cirkular, v katerem opozarja, da bo v velikonočnih počitnicah večja nevarnost letalskih napadov, nego je bilo to o božičnih počitnicah. Zato prosi ministrstvo za zdravje, da naj oblasti po možnosti preprečijo, da bi se otroci med počitnicami vrnili na svoje domove in želi tudi, da naj učitelji ostanejo na svojih mestih.

Pariz, 12. marca. br. Vrhovno poveljništvo francoske vojske je davi objavilo 381. vojno poročilo, ki pravi:

V teku noči ni bilo nikakih posebnih dogodkov.

Berlin, 12. marca. br. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je danes popoldne objavilo vojno poročilo, ki pravi:

Na zapadu ni bilo nikakih posebnih dogodkov. Naše letalstvo je bilo na izvidniških poletih nad vzhodno Francijo. Obračnomo topništvo je sestrelilo francosko letalo tipa »Potez 63«.

ITALIJA NI IZPREMENILA SVOJEGA STALIŠČA DO VOJNE

Nemški zunanji minister Ribbentrop je včeraj takoj po povratku v Berlin poročal Hitlerju o rezultatu svojih razgovorov v Rimu

Rim, 12. marca. (Havas) j. Komentarji, ki jih prinaša italijanski tisk o Ribbentropovem obisku v Rimu opravčujejo sodbu, da ta obisk v ničemer ni mogel spremeniti italijanskega stališča do sedanje evropskega konflikta ter da je Italija prej ko slej odločena ostati izven vojnega spora. Tako na primer pravi »Messaggero«, da položaj, v katerega je prišla Evropa zaradi vojnega konflikta, ni menjal italijanskega stališča, ki ostane jasno v tistih smernicah, ki so bile začrtane od velikega fašističnega sveta dne 8. decembra lanskega leta ter kasnejše poudarjene z govorom italijanskega zunanjega ministra Ciana pred voditelji fašističnih organizacij ter korporacij. In ta italijanska politika ni samo dovolj močna, da lahko kljubuje sedanjim vrtincem mednarodnih dogodkov, marveč ti dogodki le še potrjujejo njeno pravilnost.

»Popolo di Roma« pravi, da se bo politika Italije nadaljevala v tisti liniji, ki jo je Italija svobodno izbrala. Italija budno spremlja razvoj dogodkov in bodo vse njene odločitve storjene edino le z vidika interesov italijanske kraljevine. List »Telegrafo« pravi: Niti Italija, niti duce se ne moreta pustiti voditi od zunanjih vplivov, kakor zatrjuje to del inozemskega tiska. Kadar bo duce smatral za potrebno, izpremeniti stališče Italije, ki je bilo osvojeno lani septembra, potem bo to storil v polnem spoznanju svojih nujnosti take izpremembe. Pri tem mu bo sledil ves italijanski narod, trdno prepričan, da je vladni šef storil svoj sklep, upoštevajoč izključno le najvišje interese — moralne in materialne — italijanskega naroda. Italijanski listi omenjajo nato odmeve, ki jih je povzročil Ribbentropov obisk v raznih evropskih prestolnicah ter pripominjajo, da so razne domneve evropskega tiska glede namenov Ribbentropovega rimskega obiska pač samo hipoteze in domneve.

Ribbentrop se je vrnil v Berlin

Berlin, 12. marca. br. Nemški zunanji minister Ribbentrop se je danes vrnil v Berlin. Na kolodvoru so ga sprejeli zastopniki zunanjega ministrstva. Ribbentrop se je kmalu po svojem prihodu odpravil v kancelarsko palačo, kjer ga je sprejel Hitler. Zunanji minister je kancelarju podal podrobno poročilo o svojem rimskem obisku.

Clodius ostal v Rimu

Rim, 12. marca. s. (Havas). Dejstvo, da je še po odhodu zunanjega ministra Ribbentropa ostal v Rimu še dr. Clodius z več nemškimi gospodarskimi eksperti, kaže, da so bila ob priliki Ribbentropovega obiska v razpravi predvsem vprašanja gospodarskega značaja, čeprav je bila nova nemško-italijanska trgovinska pogodba šele nedavno podpisana. Verjetno je bilo proučeno vprašanje pošiljanja nemškega premoga v Italijo. Ker je z uvedbo angleške kontrabandne kontrole onemogočen nadaljnji prevoz po morju, mora Italija iskati novih možnosti, kako bi se založila s premogom. Zato je bila najbrže v Rimu preučevana možnost večjih pošiljk po železnihah predvsem preko Brennerja.

Morda je nadaljnje bivanje nemških gospodarskih strokovnjakov v Rimu v zvezi tudi z nemškimi prizadevanjem za zblizanje med Italijo in Sovjetsko Rusijo. V tem oziru se širijo gotove govorice. Najbrže bi Nemčija vsaj del blaga, ki ga uvaža iz Sovjetske Rusije, rada prejemala po morški poti preko Bospora in Sredozemskega morja, ker so železniške zveze med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo pomanjkljive in preobremenjene. V zvezi s tem je bilo posebno opaženo, da sta bili nemško in sovjetsko poslanstvo v Rimu ob priliki Ribbentropovega bivanja v Rimu, stalno v stikih. Še snoči po odhodu zunanjega ministra Ribbentropa iz Rima se je nemški poslanik Mackensen naravnost s kolodvoru odpravil v sovjetsko poslanstvo.

Nemški glasovi o utrditvi osi

Berlin, 12. marca. AA. Nemški tisk objavlja na prvi strani končno sporočilo o nemško-italijanskih razgovorih, ki so se vodili v Rimu. »Berliner Lokal Anzeiger« piše: Sestanek v Rimu dokazuje neprekinjeno funkcioniranje osi. V Rimu so bili nemški delegati ne samo prisrčno sprejeti, temveč so našli tam tudi močan duh fašističnega udejstvovanja glede evropskih problemov. Ze samo to zadostuje, da se vidi politični pomen rimskih razgovorov ter neumestno pisanje gotovega tujega tiska. London in Pariz se zelo varata, če mislita, da bosta Nemčija in Italija dovolili, da bi zapadni vevileli vplivali na njune sklepe. Rimski razgovori so ponovno potrdili, da edino vladi v Rimu in Berlinu odločata o smeri italijansko-nemškega sodelovanja.

»Berliner Börsen-Zeitung« pravi: Resni politični dogodki, ki so se dogodili med tem in prejšnjim sestankom nemških in italijanskih političnih vodij, so dokazali, kako močna je os Rim-Berlin. Nemški zunanji minister v Ribbentrop in predsednik italijanske vlade Mussolini sta razpravljala o političnih dogodkih. V Londonu in Parizu niso zadovoljni s tem sestankom. Os je imuna proti vsem tem napadom, ki so posledica nervoz in razočaranja. Ti ljudje, pravi list, ki zaradi pomanjkanja lastnih konstruktivnih idej vršijo sterilne manevre proti oni, se motijo, če mislijo, da bodo imele njihove fantastične spekulacije uspeh.

Rimski list o razgovorih

Rim, 12. marca. AA. (Stefani) »Giornale d'Italia« prinaša naslednje podrobnosti o sestankih med Mussolinijem, grofom Ciano in nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom:

Ti sestanki so na koncu prvega polletja vojne pokazali, da so potrebni ne samo

zato, da bi bila Italija neposredno obveščena o nemških namelih tik pred živahnim obdobjem vojne, temveč tudi zato, da bi oba zaveznika mogla temeljito razpravljati o nekaterih mednarodnih dogodkih, do katerih je prišlo v zadnjem času, zlasti pa o potovanju Wellesa po Evropi, o sovjetsko-finskih pogajanjih in o francosko-britanski reakciji ter o nepojasnjenem sovražnem stališču, katero je Rusija zavzela proti Italiji. Dalje so govorili o novih izgleh za položaj na Balkanu, kakor tudi o razvoju gospodarske vojne z blokado in protiblokado. V razgovorih so obravnavali torej vse evropske probleme in se pogovorili tudi o osnovnih vprašanjih vojnih ciljev in uvedbe solidnega miru. Pravijo, da je bistveni del vojne v tem, da pride do boljšega miru, kakor pa je bil mir po svetovni vojni. Italija ponovno trdi, da to ne bo mogoče doseči, če ne bodo vpoštevani zakoniti interesi in pravice v smislu široke izgradnje, ki je bila izhodna točka italijansko-nemške osi in zveze. Italijansko-nemški razgovori so potekali v ozračju velike prisrčnosti in stvarnosti. Ribbentrop je jasno razložil nemške namene. Mussolini in grof Ciano pa sta od svoje strani jasno označila italijansko stališče in namene, ki je z njimi prežet odnos med Rimom in Berlinom. V smislu zvezne pogodbe in po tolmachenjih, do katerih je prišlo med obema pogodbenicama pred in po podpisu pakta in katera tudi sicer izvirajo iz razvoja evropskih dogodkov.

»Times« o avdienci v Vatikanu

London, 12. marca. br. (Reuter). »Times« razpravlja o Ribbentropovih stikih z Vatikanom. Dolžna avdiencia pri papežu očitno kaže, da je imel Pij XII. Ribbentropu marsikaj povedati. Iz resnega izraza na obrazu nemškega zunanjega ministra po avdienci je mogoče sklepati, da je papež povedal Ribbentropu svoje mnenje jasno in odkrito. Po informacijah lista iz vatikanskih krogov naj bi bil Ribbentrop vprašal papeža, ali je pripravljen podpreti mirovni načrt, kakršnega bi morda v bližnji bodočnosti objavila Nemčija ali kakšna njena prijateljica. Papež mu je odgovoril, da bi bilo treba preiti te predloge proučiti v vsakem primeru da bi morali Nemci napraviti vse zlo, ki so ga prizadevali katoličanom in tudi nekatoličanom na Poljskem ter na Češkem. Sploh pa bi moral Vatikan podpreti le tako mirovno pogodbo, ki bi unoštevala vse boje za mir, kakor jih je papež obeležil v znanih pet točkah svojega govora na zadnjem sestanku kardinalskega kolegija.

Žrtve vojne na morju

Izgube angleške trgovinske mornarice so narastle na 640.000 ton, Nemčija pa je izgubila v istem času 300.000 ton svojega trgovinskega ladjevja

London, 12. marca. br. (Reuter). Davi so bili objavljeni službeni podatki o izgubah angleške trgovinske mornarice v tednu od 3. do 10. marca. V tem času je bilo potopljenih pet angleških ladij s skupno tonazlo 18.600 ton. V istem času ni bila potopljena nobena francoska in nobena nevtralna trgovinska ladja.

Izgube angleške trgovinske mornarice so na ta način narastle na 640.000 ton. Povprečno je Anglija izgubila v tej vojni po 24.000 ton svojega trgovinskega ladjevja na teden. V zadnji svetovni vojni so znašale angleške povprečne tedenske izgube po 36.000 ton in v prvih šest mesecih l. 1917, ko so dosegle nemške podmornice največ uspehov, celo 72.000 ton.

Nemčija je od pričetka vojne do 10. marca izgubila 300.000 ton svojega trgovinskega ladjevja, in sicer na ta način, da so bile njene ladje zaplenjene od zavezniških ali potopljene, ali pa jih je potopila njihova lastna posadka. Te izgube pa znašajo 7,5% vse nemške trgovinske mornarice, ki obsega 4 milijone ton ladjevja. 25% preostalih nemških ladij je sedaj v nevtralnih, 67,5% pa v nemških lukah.

V spremstvu zavezniških vojnih ladij je doslej plulo v celoti 12.000 trgovinskih ladij. Izmed teh je bilo potopljenih le 27 in še od teh sta le dve pripadali nevtralnim državam.

Poročilo admiraltete pravi dalje, da je nemška trgovinska mornarica v preteklem tednu izgubila dva parnika, med njima tudi 5.600 tonsko tovorno ladjo »Hannover«, ki je bila šele lani splovljena in se je sedaj vračala s svoje prve vožnje čez Ocean.

Podatki, ki jih je nemško vrhovno poveljništvo objavilo 7. marca in po katerih je bilo v prejšnji noči torpediranih 11 angleških ladij, so izmišljeni. Dejansko je bilo takrat napadenih 15 manjših, večinoma

Wellesovi posveti

London, 12. marca. s. (Reuter). Danes dopoldne je sprejel Sumner Welles v ameriškem poslanstvu zaporedoma vodje delavske opozicije Attleeja in Greenwooda ter voditelja liberalne stranke Sinclaira. Na kosilu je bil Welles pri finančnem ministru Simonu in finančnem ministru v Downingstreet. Potem se je sestel Welles z brazilskim poslanikom, nato pa je imel daljšo konferenco s podtajnikom za zunanje zadeve Cadoganom. Ob 17. se je podal Welles v mornariško ministrstvo, kjer se je sestel z mornariškim ministrom Churchillom.

»Times« v zvezi s tem opozarjajo, da je bil sedanji papež Pij XII. leta 1917. nuncij v Berlinu in da je tedaj predložil nemški vladi mirovni načrt papeža Benedikta XVI. ki je v prvi vrsti doletel, da se morajo Nemci umakniti iz Belgije. Nuncij Pacelli tedaj ni dosegel uspeha in zato je zapustil Berlin. Gotovo papež Pij XII. ni nič manj dosleden, kakor je bil kot nuncij tedaj v Berlinu. L. 1937. je Vatikan ostro obsodil novo pogansko vero, ki se je pojavila v Nemčiji v borbi proti katoliški in drugim cerkvam. Odtlej se je marsikaj izpremenilo. Le Vatikan je vztrajal pri tej svoji obsodi in jo je z vrsto diplomatskih in drugih nastopov vedno z nova potrjeval.

Amsterdam, 12. marca. j. (Havas). Zastopnik nemškega zunanjega ministrstva je izjavil, da je treba smatrati Ribbentropov obisk v Vatikanu za zgolj informativnega značaja. Nemško stališče ostane prejšnje, neizpremenjeno in hoče Nemčija sodelovati v vsem, da se najde temelji za zgraditev novega reda v Evropi.

Francosko mnenje

Pariz, 12. marca. br. (Stefani). Tudi francoski tisk mnogo poroča o Ribbentropovem obisku v Rimu. »Excelsior« izraža mnenje, da je mrzlična naglica, s katero je Ribbentrop prišel v Rim, zgolj dokaz nemške nervoze. V Rimu naj bi bil nemški zunanji minister izkoristil finko-sovjetska mirovna pogajanja v tem smislu, da bi pomirjenje na evropskem severovzhodu služilo še jačji nemški vojni akciji na zapadu, kakor pa je bila doslej zamišljena. Če pride do miru, pravi list, bo to vsakakor znamenje politične slepote skandinavskih držav, ker mir, ki bo tokrat eventualno sklenjen, gotovo ne bo dolgo trajal in Finski tudi ne bo zajamčen njen nadaljnji razvoj.

Pariz, 12. marca. z. V tukajšnjih krogih smatrajo, da je Nemčija z Ribbentropovim obiskom v Rimu pričela novo in svojo doslej največjo diplomatsko ofenzivo. Nemčija bi rada čimprej končala vojno na Finskem, ker bi potem lahko računala na večjo sovjetsko diplomatsko in vojaško podporo. Ribbentropov obisk v Rimu in njegova avdiencia pri papežu je imela po sodbi pariških krogov namen, da bi pridobila italijansko vlado in Vatikan za to, da bi na prihodnjem sestanku z Wellesom sugerirala prepričanje, da je napočil trenutek, ko naj poseže Amerika v razplet evropske vojne s svojo mirovno ponudbo.

Hitlerjeva čestitka papežu

Rim, 12. marca. j. (DNB). Vodja rajha Hitler je poslal papežu Piju XII. brzojavko, v kateri mu čestita za obletnico njegove izvolitve za vrhovnega cerkvenega poglavarja.

Nemška podmornica potopljena

London, 12. marca. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je objavilo danes komunikacijo, v katerem pravi, da je včeraj popoldne letelo bombnega odseka na svojem patrolnem poletu nad Helgolandskim zalivom opazilo sovražno podmornico pri vходу v Schillingrode. Letalo je podmornico takoj napadlo z bombami in je bila podmornica najmanj od ene bombe zadeta. Upravičeno je mnenje, da je bila podmornica potopljena.

Dve zaplenjeni nemški ladji

London, 12. marca. br. (Reuter). Admiralteta je objavila, da so Angličji vzdol obale Kameruna zajeli nemški vlačilec »Elbe« in ga odpravili v najbližjo angleško luko.

Naknadno javljajo, da nemški parnik »Hannover« ni bil od lastne posadke potopljen, temveč se ga je posrečilo pripeljati kot plen v neko kolonialno luko. Angleski mornarji so pravčasno pogasili požar na ladji, ki ga je zanetila nemška posadka.

Konferenca baltičkih držav v Rigi

Kovno, 12. marca. br. Litovska agencija je davi objavila, da bo od 14. do 16. marca v Rigi konferenca zunanjih ministrov baltičkih držav. Komunikacije dodajo, da bodo ob tej priliki proučili evropski politični položaj. Po drugih vesteh pa se bodo razgovori na konferenci nanašali v prvi vrsti na novi položaj, ki bi dotlej utegnili nastati v razvoju odnosov med Sovjetsko Rusijo in Finsko.

Iz državne službe

Beograd, 12. marca. p. Premješena je na žensko realno gimnazijo v Beogradu prof. Angelina Ognjanović, doslej na ženski realni gimnaziji v Ljubljani. — Ime slav Lampič. Napredovali so v 6. pol. sku. I. deški meščanski šoli v Ljubljani Vladislav Lampič. Napredovali so v 6. pol. skupino veroučitelj Peter Kovarčević na gimnaziji v Celju, Janko Verbanšek na narodni šoli v Dolnji Lendavi in Valentin Tome na narodni šoli v Ljubljani.

Upokojen je agrarni referent pri ministrstvu za kmetijstvo Anton Lavrič.

Zemljina: Dvig temperature v vsej državi. Pretežno oblačno. Sem pa tja bo na zapadu in na pomorju dež.

Naši kraji in ljudje

General Dušan Dodić se poslavlja

Ljubljana, 12. marca
Te dni se poslavlja od našega mesta eden njegovih najuglednejših predstavnikov, brigadni general Dušan Dodić, pomočnik komandanta dravske divizije.

General Dušan Dodić, ki je v nekaj letih bivanja med nami, vzljubil Ljubljano kakor svoje drugo domače mesto, je po rodu

je prejel celo vrsto odlikovanj: zlato in srebrno medaljo za hrabrost, dvakrat Bellega orla z meči 5. in dvakrat 4. reda, Karadjordjevo zvezdo z meči 4. reda, red sv. Save 4. in 3. reda, Jugoslovensko krono 3. in 2. reda, spomenico kralja Petra in vse ostale vojne spomenice, a poleg domačih tudi nekaj angleških, francoskih, rumunskih, italijanskih in panamskih odlikovanj.

Ko gospod general odhaja iz našega mesta, bo v našem nacionalnem življenju zavezala občutna vrzel, a ob izgubi nas teži zavest, da domovina potrebuje moža, kakršen je general Dodić, na drugem, odgovornejšem mestu. Generala Dodića bo Ljubljana za zmerom ohranila v toplem, hvaležnem spominu.

Umrla je najstarejša Radečanka

Radeče, 12. marca
Ko smo pretekli božič dali besedo v našem listu najstarejšim, smo med drugimi objavili tudi razgovor z najstarejšo Radečanko, Terezijo Vrankarjevo, materjo Viktorja Vrankarja, mizararskega mojstra in zavednega Sokola v Radečah.

Vrankarjeva mama je bila v 93. letu. V poslednjem času jo je mučila zlasti neda, kar jo je najbrž spravilo tudi v grob. Njeno življenje je bilo en sam delovni dan. V mladosti je bila večkrat lačna ko sita. Samo v največjih praznikih je imela juho in meso. Alkoholnih pijač ni pila. Mnogo je delala na polju ali pa se trudila s postrežbo v Radečah in Ljubljani. Imela je šest bratov, ki pa so pomrli že pred mnogimi leti. Njena teta Jožefa Kilarjeva je edina ućakala 104 leta.

Vse do zadnjega je gospa Vrankarjeva opravljala domača dela, zlasti je mnogo pletla za sina in vnuke. Se ne davno smo jo videli na cesti. Preteklo jesen je bila celo na Retni. Tudi čitala je veliko, zlasti knjige z velikimi črkami. V dnevnih časopisih pa se je najbolj zanimala za »partije«. Pokojna je bila poročena z radečkim pisarjem Andrejem Vrankarjem, ki je umrl pred mnogo leti. Od treh otrok je ostal pri življenju samo Viktor, pri katerem je imela vse do zadnjega vzorno oskrbo. Po možu je prejemala malo pokojninsko miloščino, s katero je podpirala tudi mladoletno vnukinjo v Ljubljani. O božiču je prejela od uprave »Jutra« malo božičnice, katere je bila zelo vesela. V ponedeljek so jo Radečani sprejeli na njeni zadnji poti. Pokopali so jo na župnem pokopališču. Naj počiva v miru! Preostali naše iskreno sožalje!

Medicinski ples

Pod pokroviteljstvom ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. dr. Srdjana Budisavljevića in častnega damskega komiteja s predsednikom go. dr. Trtnikovo bo 16. marca v vseh prostorih Kazine tradicionalni medicinski ples.

Z veliko prijaznostjo je sprejela prošnjo za sodelovanje pri programu dolgoletna članica ljubljanske opere odlična pevka, primadona, ga. Zlata Gjuntjenčeva ki bo zapela »Dve otroke pesmi« velikega ruskega skladatelja Musorgskega in dirigenta ljubljanske opere Stritofa »Petelin in tri kure«. G. Jean Franci ljubljane ljubljanske občestva, bo zapel nežno arijo iz Leharjeve Frasquite »Poldi ljubica z menoj« in duet z go. Gjuntjenčevno iz iste gotovo najbolj uspele opere v letošnji

sezoni. Ker je g. dirigent Niko Stritof nujno zadržan, bo oba umetnika pri klavirju spremljal g. Samo Hubad. Mlada plesna umetnica, konservatoristka gđ. Ljubica Zelenikova bo plesala na izvirno Gotovčevu godbo, kolo — poskočnico iz opere »Morana«.

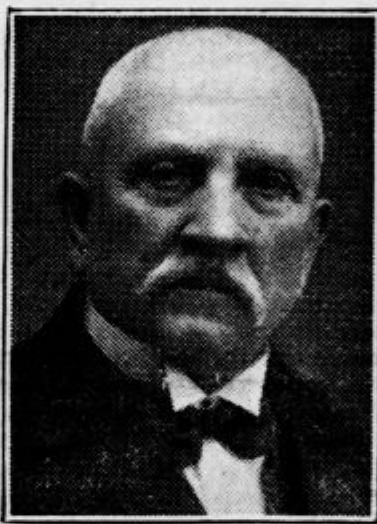
Kakor je odlično poskrbljeno za umetniški del večera, gotovo ne bo zostajal za njim tudi zabavni del, saj bo igral naš daleko najboljši plesni orkester Swing Rhythm. Za plesni red bo poskrbel plesni mojster g. Jenko.

Mize se lahko rezervirajo dnevno pri vratarju na univerzi od 11.—12. u. istotam se reklamirajo tudi vabila. V upanju, da boste podprli naše stremljenje in olajšali študij revnejšim študentom, ki stradajo in prezebajo po drugih fakultetah, vas vabimo na naš ples!

D. M.

France Grebenc †

Iz Trbovelj nam poročajo, da je na svojem domu v Škofji rži umrl g. France Grebenc, bivši posestnik, gostilničar in kleparski mojster. Pokojnik je imel izredno postro, razgibano življenje za seboj. Iz skromnega pastirka je zrasel v izumitelja, ki si je pridobil več patentov, in v

gospodarja izredne podjetnosti. Izučil se je za kleparja in nekaj časa je v Zagorju imel samostojno obrt. Pozneje je služboval pri rudniku in je za njegov obrat izumil nekaj zelo praktičnih naprav. S svojo podjetnostjo si je ustvaril lepo domačijo in skrbno vzgojil 13 otrok, od katerih jih živi še 6 in so vsi preskrbljeni. Pogreb Franca Grebenc, ki bi v kratkem praznoval 76. letnico rojstva, bo v četrtek zjutraj ob 8. z njegovega doma na župno pokopališče na Dobovcu. Pokojniku blag spomin, žalujoči rodbini pa naše iskreno sožalje!

— Korpulentnim in miščastim, pri katerih se pojavljajo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izborna pomagala večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje.

Dzi reg. S. Dr. 50474-52

»Zakaj imenujemo naš jezik materni jezik?«

»Zato ker oče nikoli ne pride do besede!«

Zjutraj
za lepoto —

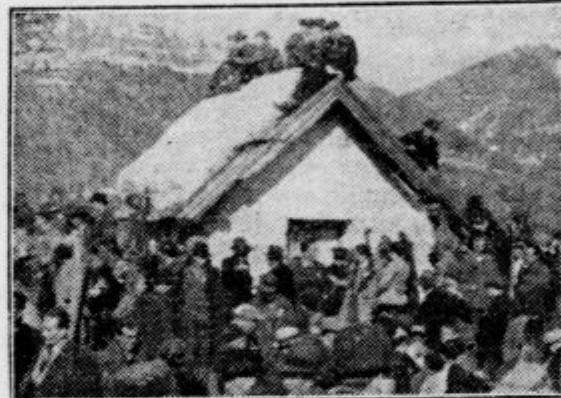
Zvečer
za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer
KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Prelepa planiška nedelja

Ljubljana, 12. marca

Nedeljska smučarska skakalna prireditelja ni prinesla tega, kar so mnogi pričakovali: nihče od tekmovalcev ni skočil 100 metrov daleč, toliko, kolikor pristaja orjaški planiški skakalnici, največji na svetu. Temu je bilo vzrok pomladno vroče sonce, ki je pripekalo nad Planico že od zgodnjega jutra. Snežna ploskev, ki je bila preko mrzle noči dobila trdoto betona, se je na soncu polagoma pričela mehčati na vrhnih plasteh in so jo morali »krotiti« s solmi in drugimi sredstvi, da so jo ohranili še trdno. Prav zaradi velike množine soli pa

skakači niso mogli svojih plovov mazati tako, da bi na zaletu dosegli čim manjše trenje med snegom in plohi in s tem tolikšno brzino pred odskokom, ki bi jih mogla pognati preko 100 metrov. Torej je bila senzacija s presegom 107 metrskega skoka, najdaljšega, kar jih je bilo doseženih na planiški skakalnici, že po teh prilikah vnaprej izključena. Kljub vsemu pa so se tisoči gledalcev račali od nedeljske prireditve tako močno zadovoljni, kakor le malokdaj. To pa zato, ker so bili vsi

skoki prav lepo izvedeni, kar je dokaz velikemu »nanj« nastopajočih, posebno pa imenitnosti skakalnice, ki je tako popolno zgrajena, kakor brzokone nobena druga na svetu. Seveda je pri tem razumeti le skakalnice samo, ki je zaenkrat zgrajena brez kakršnekoli udobnosti. Pomisliti, je treba, da znaša pot navkrebi do vrha zaleta dobrih 20 minut in če mora skakač nositi s seboj težke skakalne plohe, je to pri petih skokih 100 minut naporne hoje v strm breg. Ko bi bilo na vrh skakalnice zgra-

jeno dvigalo, bi imeli skakači kaj lahek posel, skoki bi si hitreje sledili in tekmovalci bi spčitli dosegali lepše uspehe, ne glede na to, kake koristi bi bila taka vzpenjača za vežbanje domačih tekmovalcev na veliki skakalnici. Nu, Ilirija je doslej pokazala že mnogo pojetne iznajdljivosti, morda utegnemo po letošnji vzpenjači pod Cipernikom, ki jo je inž. Bloudek zgradil iz starega železa »pol zares, pol za spase«, prihodnje leto dobiti vzpenjačo na vrh skakalnice, ki bi bila tudi velikega pomena za dostop do novega pobočja za smuk in slalom na Meesnovcu.

Drugi vzrok, da so bili gledalci z nedeljsko prireditvijo tako zadovoljni pa je bilo prekrasno vreme. Da ste videli srečne ljudi, ki so uživali toploto vročega sonca v zimski naravi, ki se ji v Planici bližajoča pomlad še prav nič ne pozna. Mnogi so ležali kar na snegu, pod seboj le smrekovo vejo, drugi so si iz smuči in palic improvizirali ležalnike, klopi itd. Mnoge je prenačal spanec, saj je bilo na soncu toplejše kakor pod debelo permico. V nekaj urah je ljudem potemnela polt, da so se drug drugemu čudili. Pa je v resnici užitek takie predpomladni dan v čistem zraku sredi gorejskih planin ko bi le imeli kaj boljše vožnje prilike. N. pr. motorni vlak, ki bi te v pičlih dveh urah prepeljal iz dolgačja zamegljenega mesta nekaj sto metrov višje v sredo planinske narave! Za te čase so to sanje bodočnosti in hudo je marsikomu, ki si želi edini prosti dan v tednu v kranjskogorski kot, med planine, pa ga zadržijo edine strah pred ubijajočo vožnjo z našimi vlaki: z vožnjo tja in nazaj žrtvuješ dobesečno pol dne, žrtvuješ, ki jo zmore le še mladost in neodoljivo hrepenenje po lepota naših gor. Kdo ve, morda ućakamo celo zboljšanja teh prilik in bomo imeli potem s Planico pogostejše tako veselje, kakor minulo nedeljo.

POSREČILO SE JE

V Ameriki...

Pred kavarno je stal lep avto. V avtomobilu je sedel sofer. Kadil je cigareto. K njemu je stopil gospod s pismom v roki. Pomolil je soferju pismo in mu dejal:

»Telo pismo odnesite takoj svojemu gospodarju!«

Sofer je šel v kavarno in gospodarju dal pismo. Ta je pismo odprl in prebral naslednje besede:

»Če se ne posreči, dobro! Če se posreči, še bolje!«

»Kaj naj to pomeni?« je vprašal gospod svojega soferja.

Sofer je pismo prebral, se zamislil in iznenada planil skozi vrata. Pogledal je na ulico in se brez sapa vrnil:

»Kaj je?« ga je vprašal gospodar.

Sofer je skomignil z rameni in dejal:

»Posrečilo se je.«

»Kaj pa?«

»Avto so vam ukradli.«

Kulturni pregled

Merjenje inteligentnosti

(Drago Zajc, Problematika inteligentnostnih testov. Inavguralna disertacija, Ljubljana 1940.)

Knjiga, ki je izšla pod navednim naslovom, je znanstveno delo teoretičnega in praktičnega značaja. V uvodu pravi avtor, da se je »vprašanje testov posebno s svojimi pedagoškimi pomenom uvrstilo v slovenski strokovni literaturi med najaktualnejša vprašanja«. Za poglavitni namen svojega spisa označuje pisec »poznavanje inteligentnostnega testa, obenem pa še razumevanje testiranja sploh, kakor tudi razumevanje psiholoških osnov in pogojev ter praktične uporabe testološke metode.

Na str. 27 razlaga pisec besedo test: »Beseda test je latinskega izvora (testari — preizkušati), ki je dobila v angleščini pomen »preizkusa«. Odtod je prišel pojem v sodobno psihologijo, kjer pomeni test preizkus nekih sposobnosti.« Najširša je angleška strokovna definicija, po kateri je test kritičen izpit ali preizkus osebnih ali stvarnih lastnosti (kvalitet). Mladi avtor je s svojo doktorsko disertacijo segel na enega najbolj »praktičnih« področij sodobne eksperimentalne psihologije. Na podlagi obsežne tuje, zlasti angleške literature, se je lotil oručevanja sodobnih metod merjenja inteligentnosti, torej problema, ki je bil doslej v naši filozofski in pedagoški literaturi obravnavan bolj mimogrede, ne pa s tistim obsežnim znanjem in temeljitostjo, katerih ni nikdar preveč, kadarkoli za pojave daljnosežnega pomena in življenjske vrednosti. V tem pogledu je dal

dr. Drago Zajc slovenskemu izobražencu, zlasti še pedagogu, podnetno in koristno knjigo.

Prepuščajoč oceno dela, ki je že sloj skozi strokovnjake roke, znanstveni kritiki, opozarjamo širše občinstvo na sam pojav te prve slovenske knjige o testiranju (merjenju, preizkušanju) inteligentnosti. Pisec je razdelil svoje delo takole: V uvodu označuje zgoščeno in pregledno razvojni testiranja, ki je nastalo iz prizadevanja pedagogov, da bi praktično izmerili duševno zmogljivost normalnih in zaostalih solarjev. Pred štiridesetimi leti je Francoski A. Binet »postavil« metode testov vogelni kamen. Njegova načela in metode so izpopolnjevali drugi: zlasti v angleških deželah je našel vnete nadaljevalce. Binet je pozneje izdelal lestvico testov za starost od treh do trinajst let. Iz tega prizadevanja se je razvila tako zvana točkovna lestvica in posledje še metoda skupinskih testov. Testno duševstvo se je v nadaljnjem razvoju naslonilo tudi na statistiko in v njo v zvezi omenja pisec vato delo slovenskega rojaka Franca Žitka »Grundriss der Statistik«, ki vsebuje nekako teoretijsko statistiko.

Po uvodu zgodovinskega in informativnega značaja prehaja dr. Zajc v središče testne psihologije. Najprej obravnava pojem inteligentnosti, pri čemer označuje oba važna vidika: introspektivno psi-

hologijo, ki ji je inteligentnost sposobnost prilagajanja na nove življenjske prilike in ameriško behavioristično strujo, ki jemlje inteligentnost s praktične strani, t. j. po njenih konkretnih umskih stvaritvah, ki so opazljive, ugotovljive in zmerljive. V nadaljnjem poglavju razvija Spearmanovo teorijo »dveh činiteljev«, namreč »občes« in »posebne« zmogljivosti. Pisec prikazuje teoretično in metodno oba činitelja »g« in »s«, ki sta zasnovana na matematični podlagi, ter nas tako vodi k največjemu vzglu inteligentnostne problematike. S potrebo predvidnosti označuje slovenski avtor metodo, ki določa inteligentnost z merjenjem normalne dejanske storitve in priznava nje nepopolnost, kakor tudi pomeni Spearmanova teorija že velik korak naprej k željenemu smertu: t. j. k objektivni določitvi človekove duševne zmogljivosti. Nato se bavi naš avtor s teorijo skupinskih činiteljev, s pridono in funkcijo inteligentnosti ter daje v tem pogledu tudi praktične napotke.

V drugem delu se bavi dr. Zajc s testom kot strokovno eksperimentalno metodo. Najprej opozarja na razlike med inteligentnostnim testiranjem in solskim izpitom, pa med testom in eksperimentom in nato očrtuje inteligentnostni test v njegovih oblikih značilnostih. V tretjem delu razlaga bližnjo in meje testiranja: tu navaja med drugim osnovne vidike za sestavo testa, kaže njega gradivo razvstitev, hitrosti in sposobnosti moment, postopno nalog in zanesljivost testov. V četrtem delu razpravlja o osnovah standardizacije (nastanek in razvoju norme za testiranje, distribucija rezultatov, razvojni krivulja, norme in standardi). V petem delu podaja naposled načela za izbiro testov (veljavnost, zanesljivost, objektivnost, občutljivost). V sklepnih besedah re-

sumira svoja izvajanja in zaključuje spis z daljšim bibliografskim seznamom, ki bo dobro rabil pri nadaljnjem proučevanju problemov, s katerimi se bavi mladi slovenski strokovnjak v tej svoji razpravi.

Knjiga dr. Zajca prihaja v času, ki je zelo dostopen za take poskuse. Kljub temu, da z ene strani propadajo najosnovnejša načela civilizacije in se razveljavljajo moralne norme, ki jih je evropsko človeštvo spoštovalo dolga stoletja, se prav v tej dobi kažejo drzni poizkusi, da bi se dala človeškemu napredku kar moči zanesljiva biološka, psihološka in socialno-gospodarska podlaga. Storitveni so bili poizkusi (znanstveno se premalo zanesljivi in v svojih pojavnih oblikah združeni s politično demagogijo), da se dožene rasna prirednost poedina in da se kvalificira karakterna danost posameznih rasnih tipov. Z druge strani se uveljavljajo evgenična načela in že prehajajo v zakonodajo, tako da se skušajo izključiti iz razmnoževalnega procesa nositelji dednih bolezni. S tretje strani pa vidimo resne poizkuse testologov da po starih poedincev določijo razlike in stopnje njihove zmogljivosti. Vsota rasnih in fizično-dednih črtni ter testološko preizkušnih lastnosti bi dala že prilično olajšala socialno izvebo in bi praktično olajšala socialno izvebo, po kateri naj pride »the right man in the right place« (vsak na svoje pravo mesto).

Tako proučevanje človeka seveda ne sme zavesti k pretiravanjem in nevarni zmoti, da je mogoče dobiti »fotografsko« verno podobo tako neizmerno zapletene reči, kakor sta človeška duša in duh. Biti mora samo pomožno sredstvo pri racionalnejšem urejanju človeških zadev. Pogoj za uspeh takih in podobnih prizadevanj pa je v tem, da bo človeštvo premagalo sebojno krizo, ki ga zopet vodi v iracionalno zme-

do, v barbarstvo in animaličnost. Vsa višja dognanja imajo smisel samo tedaj, če so v zvezi z resničnim moralnim in duhovnim napredkom človeške družbe. Nove metode bi bile v barbarskih rokah zgolj sredstvo za nesmiselne in podle torture, ne pa svetla pot k boljšemu in srečnejšemu človestvu.

Kar se tiče spisa dr. Draga Zajca »Problematika inteligentnostnih testov«, mu je samo želeli mnogo pozornih citatov. Teorije domačega strokovnjaka pa utegnemo biti koristne le tedaj, če bo mogoče na tej osnovi praktično delovati. Pri nas ga čaka še ogromno polje dela. Socialno-ekonomski inštitut, socialno-medicinski oddelk Higienikega zavoda, soc.-pol. in statistični urad na magistratu in druge institucije te vrste naj bi omogočile možnost temeljitega praktičnega dela v tem pravcu. Samo tako bo mogoče s praktično psihologijo izmeriti zmogljivost našega naroda in dognati dejanske pogoje našega socialno-ekonomskega napredka, ki je nujno združen s človekom.

Druga matineja ljubljanskih konservatoristov

Hvalevredna je ambicija mladih solarjev bivšega drž. konservatorija, da se ne zadovoljijo le z uradnimi šolskimi nastopi, temveč radi pretežeh del svojega svobodnega časa posvečajo glasbi ter uspehe takšnega prizadevanja pokažejo javnosti. Seveda se tudi to delo vrši pod strokovnim vodstvom in nadzorstvom, kar pa je edino prav in pedagoško utemeljeno. Da ne zaidejo mlade moči v skušnjava, lotiti se nezmogljivih nalog. Vendar pa le v takšnih svobodno izbranih in razvrščenih nastopih možno pokazati dober del samostojnega umevanja in poizkušanja v oro-

Domače vesti

Prasiči, vlak in ceste

Razne vrste vlakov poznamo, potniške pospešene, brze, ekspressne, tovorne, potem so še razni posebni vagoni, salonski pa takšni za bencin in petrolej. Ali tega najbrž niti ne veste, da so tudi za prevoz prašičev potrebni spet posebni vagoni. Prašič je skromna, pritiklavka žival. Ne terja zase celega tovornega vagona kakor konji na primer: saj poznate tisto izza časa vojne: 6 konj, 40 mož (po madžarsko lo és ember). Temveč potujejo po svetu tako, da napolnijo vagon v dveh etažah. Na ta način je prevoz približno enkrat cenejši, kar nikakor ni majhna reč. Zakaj usoda prašičev je tako uravnana, da je njihova pot od rojstnega kraja do klavnice nesorazmerno dolga.

Ljubljanski mesarji dobivajo te — v današnjih časih tako spoštovane — rličarje po navadi precej od daleč. Iz Vojvodine, iz okolice Sombora in Subotice. Od tam do Ljubljane morajo iti, debeli smrti zapisani stromaki prepotovati kakih 450 do 500 km. Toliko vožnje niti za človeka, ki je vajen potovanja, ni majhna reč. Kaj šele za tako šnegele zalitga debeluh, ki ni vajen hoje po svetu! Zato so vozovi, v katerih prevajajo prašiče, urejeni tako, da imajo ti debeluh poleg krme tudi dovolj svežega zraka na poti. Kadar ni — oprostite izrazu — svinjskih vagonov na razpolago, jih natrpa v navadne tovorne vozove. Na ta način se vožnja obično podraža. A za te svinjske popotnike je tudi brez primere težja. Tako se je zadnjič pripetilo, da so nekemu ljubljanskemu mesarju kar trije takšni debeluh poginili na poti.

Nobenega drugega izhoda ni, kakor da železniška direkcija z odločno besedo prekliče tudi Sloveniji vagonov za prevoz prašičev, kolikor jih potrebuje. Sicer bo naš narodno gospodarstvo utrpelo obično škodo. Železniška direkcija bo morala v resnici poštno pljunuti v roke, da uredi to vprašanje. A najprej se bo morala otresti malodušne mladenosti, ki jo je zadnjič pokazal eden njenih referentov, ko je mesarskemu mojstru ki je prišel prosit vagona za prašiče, dejal:

— Vagonov nimamo! Pa jih po cesti pritenite iz Subotice v Ljubljano!

Pri moji veri, ko že govorimo o prašičih in cestah, res bo kazalo, da si ovsomno himno iz »Lumpacija Vagabunda«. Le zakaj so te lepe bele ceste!...

**OFICIRSKA, LOVSKE, TERENSKA
ČIZMARSKA ZADRUGA**
ZIRI (NAD ŠKOFJO LOKO).
ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

* Obiski v splošni bolnišnici v Ljubljani. Iz res utemeljenih gospodarskih in zdravstvenih razlogov se cenjeno občinstvo vnaprejšnje naproba, da izvoti obiske pri bolnišnicah kar najbolj omejit in iz zdravstvenih razlogov po možnosti tudi brez otrok. — Uprava splošne državne bolnišnice v Ljubljani.

* Najdražje in najcenejše mesto v banovini Hrvatski. Banska oblast v Zagrebu pripravlja uredbo o kontroli cen v banovini Hrvatski, po kateri bodo delovali štirje inspektorati v Zagrebu, Osljeku, Splitu in Dubrovniku, ki naj bi po sistematičnem načrtu izvedli regulacijo cen, tako da bodo zadovoljni proizvajalci in potrošniki. Poseben gospodarski urad stalno zbira podatke o gibanju cen za 180 najvažnejših življenjskih potrebščin v detaljni trgovini in veleprodaji. Od 17. decembra do 1. marca so cene tem potrebščinam v banovini narasle povprečno za 6 odstotkov. Cene so naglo narasle zlasti v prvih tednih, medtem ko so se zadnji čas že nekam ustale. Najbolj se je podražilo svinjsko meso (14 odstotkov), krompir (13), mleko in čaj (9). Ko so primerjali tržne cene v posameznih krajih so ugotovili veliko razliko med severnimi in južnimi predeli banovine. Tako je na primer cena pšenice v Dubrovniku, ki je najdražje mesto v banovini, za 52 odstotkov višja kakor v Djakovu, ki je najcenejši. Govedina je v Dubrovniku za 62 odstotkov dražja kakor v Djakovu, moka na Sušaku je za 41 odstotkov, a mleko v Šibeniku celo za 150 odstotkov dražje kakor v Djakovu. V splošnem se banovina lahko razdeli na dva rajona: v severnem, ki obsega Slavonijo, Gornjo Hrvatsko in Hrvatsko Zagorje, znaša druginjski indeks 100 do 115 točk, v primorsko-dalmatinskih krajih pa 115 do 140.

* Še o samomoru agronoma Dragana Turka. Včeraj smo poročali o tragični smrti agronoma Dragana Turka iz Zagreba, ki so ga pred dnevi našli mrtvega na železniški progi pri Sunji. Zagrebški listi komentirajo tragedijo ugodnega moža.

stovoljno izbrano tvarino, in je to prva in najbolj primerna prilika, da se mladi glasbeniki v najboljši kondiciji predstavijo občinstvu.

Druza matineja naših konservatoristov je bila v nedeljo, dne 10. t. m. dopoldne v franciskanski dvorani s pestrim sporedom, h kateremu so prispevali violinske točke Marko Sever, pevске Janez Lipušček in Marija Tiran, klavirske Stefka Krulic, violončelsko Ivan Poljanšek in flavto Ivan Knific. Na sporedu so bila dela Tartinija, Bacha, Haydna, Mozarta, Čajkovskega, Pavliča, Smetane, Liszta, Faurēja, Ravnika in Fajlsmana, torej poleg treh domačih lepa vrsta tujih skladateljev brez posebnega ozira na slog in usmerjenost. Tako razporeditev je v prvi vrsti namenjena sporedov pestrosti, ki je za vsakega koncertanta najbolj občutljiva in pomembna estetska prvina. Kajti od pestrosti razporeditve koncertnega sporeda je neenosredno odvisen uspeh pri občinstvu, kateremu so slednjič produkcije namenjene. Slogovna skladnost prihaja šele v drugi vrsti v postev in še to ponavleč le za glasbenike, ki so se neposredno ukvarjali z glasbeno estetiko in stilno presojo, sonečo na zvozdinskih podatkih. Zato je le prav, da se prireditelji konservatorijskih matinej ne spuščajo v estetsko-slogovne spekulacije, temveč mirno strnejo v program skladbe tako divergentnih slogov, pod obojem, da so muzikalno vredne in pomembne. Takšne pa so bile — seveda na različnih stopnjah dovršenosti — tudi skladbe te matineje, ki je privabila lepo število občinstva.

Violinist Marko Sever je v glasbenih krogih že dobro znan in obetavoln talent, ki dobro utemeljeno tehniko združuje z resnim muziciranjem, kakor je dokazal v Tartinijevi Sonati in Bachovem Koncertu.

ki si je pridobil dragocene zasluge za napredek kmetijstva v državi in posebej še v Hrvatski. Pokojni Turk je bil svoj čas inšpektor v ministrstvu za agrarno reformo, pa je bil iz službe odpuščen brez pokojnine. Zadnji čas si je mnogo prizadeval, da doseže reaktivacijo, a ker mu je bilo že več kot 60 let, na osnovi zakona to ni bilo več mogoče, kar ga je duševno silno potrl. Mož, ki je svoj čas razvijal tako živahno delavnost — med drugim je bil tudi tajnik Zveze hrvatskih vinogradnikov in sadjarjev — ni našel več obstanka in se je odločil, da zaključí svoj življenjski račun. Pred kratkim je praznoval 40-letnico svojega strokovnega dela in listi so takrat obširno in laskavo ocenili njegove zasluge za povzdigo hrvatskega gospodarstva, zlasti kmetijstva. Že v letih pred vojno je objavil dolgo vrsto strokovnih spisov, v katerih se je zavzemal za misel, da mora Hrvatska opustiti svojo staro agrarno politiko in začeti novo, lastno kmečko politiko. Nekaj časa je bil kot gospodarski strokovnjak nameščen na posestvu djakovske škofije, nato pa na nadškofijskem posestvu Prečec pri Božjakovini. Leta 1914. je izdal obširno delo »Gospodarstvo«, ki se danes uporablja kot učbenik na hrvatskih gospodarskih šolah. Ustanovil je 64 vinogradniških in sadjarskih združenj ter drugih organizacij po vaseh. Vsekakor je značilno za čas, v katerem živimo, da mož, kakršni je bil Dragan Turk, ni mogel najti dela in zadoščenja v življenju.

* Na Perister in Kajmakčalan organizira Srbsko planinsko društvo v Beogradu ekskurzijo planincev smučarjev od 18. t. m. dalje. Po prihodu v Bitolj 18. t. m. se odpravijo udeleženci ekskurzije v koč Boga Česma pod Peristerjem, to je tri in pol ure pešhoje. Za drugi dan je določena tura Boga Česma—Kopanki—Rotinska Reka—Rotin, Kosa—Biroi—Perister (2800 m)—Malo i Veliko jezero do sela Nižepolje, kjer bo pripravljeno prenočišče v prostorni osnovne šole. Naslednji dan nadaljuje pot iz vasi Nižepolje na Neolico—Muza—Loš Kamen—karaula Ržanj ob grški meji, kjer bo prenočišče. Četrti dan je sestop v vas Dragoš ali Velušin, kar je odvisno od snežnih razmer, nato z avtobusom do vasi Skočivir. Peti dan na Jelak—Kapela na vrh Kajmakčalana do Rajsove karaula pod Floko, kjer bo prenočišče. Šesti dan vodi pot Raja—Floka—Belo Grotlo—Bela Reka—Sokolac—Dobro Polje do karaula Kričički Kamen—prenočišče. Sedmi dan Kravica—Kozjak—dolina Urup Reke do vasi Starovina, kjer bo prenočišče v štabu granicne čete. Osmi dan iz Starovine v vas Budimirci—Petelinška karaula—Skočivir in od tod z avtobusom nazaj v Bitolj, od koder se vrnejo udeleženci domov. Pot drži po zanimivih gorskih predelih, kjer je še snega v izobilju. Vsak udeleženec mora biti zadostno opremljen za navadno turo. Interesente naj se prijavijo neposredno na naslov Srbsko planinsko društvo, Beograd, Prestolonaslednikov trg 38/III, kjer dobe tudi vse podrobnejše informacije.

* Cirkuski in varietetjski umetniki so zborovali. V ponedeljek popoldne so v gostilni Pri stricu v Beogradu imeli cirkuski in varietetjski umetniki občni zbor svoje strokovne organizacije. Zborovanje je vodil predsednik Sreten Obradović-Retta, na čigar predlog so zborovalci poslali vdanostno brozjavko Nj. Vel. kralju, nato pa so funkcijarji podali poročila. Organizacija je v preteklem letu dosegla, da je naval inozemske konkurence občutno ponehal in da zdaj dobe domačinom samo oni tuji umetniki, ki jih z domačimi močmi res ni mogoče nadomestiti. Na ta način je lani dobilo 400 naših artistov zaposlitve. V diskusiji, ki so se je udeležili številni zborovalci, pa je vendar prišlo na dan kako težak je kruh teh cirkuskih in varietetjskih igralcev. Govorili so o previsokih takсах, o pogostih sporih med umetniki in delodajalci, o stanovanjskih razmerah artistov pri lastnikih barov itd. A najbolj žalostna je bila izpoved »Starine Novaka«, starega rokoborca Vlade Milovanovića, ki je dejal: Vse je lepo, o nas starih artistih pa pravijo: »Star je. Ni več za rabo!« — in nas preganjajo od Poncija do Pilata, od Jadrana do Oceana. Kadar se pokazemo na sceni, pa nas ima publika mnogokrat rajši kakor druge. Star rokoborec sem, ugasla pipa, a ko sem se zadnjič spoprijel z enim izmed mladih, sem mu dve rebri polomil. In glejte, takšne stari rokoborci ne moremo dobiti zaposlitve. — Na skupščini so umetniki izvolili Božo Nikolića, predsednika centralne uprave Združenja gledaliških igralcev za svoja častna predsednika.

* Dva milijona prostovoljnih prispevkov za pobljanje neplemenosti. Prosvetne organizacije v banovini Hrvatski so začele svoj čas velikopotezno akcijo za pobljanje neplemenosti po mestih in vaseh. Pravkar

S tema točkama je absolviral tudi glavni del prireditve. Tenorist Lipušček se je že čisto izkazal na šolskih produkcijah kot muzikalen in priklonno prednaložen interpret, prav tako je že uspešno nastopal s sopranistka Marija Tiranova. Ostala imena so bila ponajveč javnosti nova (Poljanšek Krulic in Knific), so se pa s tem natorpom prijetno in častno uvedla. Vse točke je spremljal pri klavirju organizator matineje, Jože Osana siurno in priazno živo. Iskreno je želeli, da bi se podobne prireditve ponavljale čim pogosteje in tako uvedle stik med bodočimi našimi glasbeniki in publiko v direktnem odnosu.

L. M. S.

Zapiski

Ob šestdesetletnici »Ljubljanskega Zvonca«. Knjigarna Tiskovne zadržuje v Ljubljani je priredila v zvezi z izidom prvega zvezka 60. letnika revije »Ljubljanski Zvon« v svojem izloženem oknu razstavo vseh dosedanjih letnikov, pri čemer zastopa vsak letnik po eno številko. Razstava nam kaže, da je revija ostala z malimi razlikami zvesta svojemu prvotnemu formatu, obenem pa nazorno prikazuje, kako se je v teku teh šestih desetletij spreminjala naslova stran revijalnega ovojja. Te spremembe so viden dokument okusa vsakokratnega razdobja in prebajajo od vrotnih stiliziranih dekorativnosti prvih letnikov do čisto tiskarski, dvobarvni opremi zadnjih let, opremi, ki je s svojo učinkovito preprostostjo posneta po vzorcu vodilnih francoskih revij. Oprema na slovne strani je bila torej drugačna za čas realitov in drugačna po zmagi Mošnerja, Smrekarja, Vavpotiča in drugi so tudi ovojnemu listu tedanjega LZ vtislili impresivistični okus časa in tako nehoti ustvarili zanimive grafične dokumente,

je izšla knjiga »Pokret za pismenost 1937/39«, iz katere povzemamo, da se je od 1. avgusta 1937, ko je dr. Maček izdal poziv za pokret, pa do 31. decembra 1939 zbralo vsega skupaj 1.981.947 din prostovoljnih prispevkov. Največ sta nabrala takozvani Prosvetni fond dr. Mačka (nad 600.000 din) in pa Klub ABC (nad 500.000 din). Od zbrane vsote se je za nabavo učil, za propagandni material in organizacije potrošilo nad 1.600.000 din.

* Sejem v Mokronogu. Poročajo nam: V soboto je bil v Mokronogu pomladni sejem, ki je običajno eden največjih letnih sejmov. Živinorejci so pripeljali precej lepo rejene goveje živine, toda kupčija ni bila ravno posebno živahna in tudi takih kupecev, ki nakupijo naenkrat večje število goveje živine ni bilo. Od kupčije na živinskem sejmu je navadno odvisna tudi kupčija pri kramarjih in trgovskih stojnicah. Tudi kljub temu, da živinska kupčija ni bila ravno posebna, so kramarji v splošnem prišli na svoj račun, ker se ravno bliža pomlad in potrebujejo ljudje več pomladnih potrebščin. Cena živine se dviga, kar povzroča podražanje mesa. Tudi mladim prašičkom je cena precej visoka in je povpraševanje po njih precejšnje.

* Dve »Pravdi« v Sarajevu. Državno tožilstvo v Sarajevu ima opravka s svojevrstnim pravnim sporom. Skoraj ob istem času sta bili vložen dve prijavi za izdajanje dveh novih tednikov pod naslovom »Pravda«. En tednik je prijavil minister Dr. Žafer Kulenović, drugega pa bivši minister Šefika Behmen. Kakor znano, je bila »Pravda« svoj čas uradno glasilo Jugoslovenskega muslimanskega odbora.

* Damske pomladne plašče. Gostime in obleke nudi najceneje tržnica Gorica, Ljubljana. Sv. Petra cesta 29. Velika izbira štof ter se izdeluje tudi po meri.

* Za Veliko noč v Trst in Benetke. Informacije in prijave le do sobote 16. t. m. Putnik. (—)

* Velikonočne razglednice Ciri Metoda. Družbe se dobe v trgovinah, trafikah in CM pisarni, Beethovnova ulica št. 2. Podpirajte slovensko šolstvo! (—)

Iz Ljubljane

— »Sveti Gregor« ptičke ženi, ta začel nam pomeni, da na svetu vsaka stvar, mora najti ljubi par — tako smo nekoč brali v »Jutru«. Včeraj je prijazen svetnik spet obiskal svoje druge slovenske kraje, kjer se njemu na čast beli precej lepih cerkvic in kapelic. Po hudi zimi si je izbral lep dan, ki je bil prijetno toplel in od solnca obsijan. Najbolj razposajeni potepuh vrbčki so že vse zadnje dni, odkar se je trdosrčna starka zima nekoliko omečala, vresčavo naznanjali skorajšnje mlađoletje. Seveda so tudi včeraj bili v ospredju ptičjega zbora, ki je po ljubljanskih strehah in gajih opravljal veselo svatovanje. V Tivoliju je bilo res vse v najboljšem svatovskem razpoloženju. Ščinjavci so drzno brusili perutnice, ko so obkrožali ljubke samice. Taščice kar niso odtele marale za ponujano hrano. Kosi so začeli slediti Vodnikovim pesmi in jeli gnezdo znati, kar »bremen skoj gori gre«.

Se same verčeviče so se vmešale v svatovsko družino in so živahno skakljale po svojem revirju med smrekami in onkraj njih. V celoti je sv. Gregor zelo lepo opravil svoje poslanstvo in nam dal zagotovilo, da bomo velikonočne praznike kljub zgodnjemu datumu in kljub hudi zimi, ki je za nami, opravljali v dobrem razpoloženju.

— »Českoslovena obec v Lublank« uspošadja v soboto 16. t. m. v sále Delavske zbornice v Lublani, Miklošičeva cesta, v 20. h divadelni predstavi »Prikladi tahnou« od Jana Snizka. Listky v predprodeji v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Zvezne krajanje i prijatelje k hojne učasti. (—)

— Državna bolnišnica za ženske bolne v Ljubljani sporoča, da je prisiljena omejiti sprejemanje porodnic in bolnic na najnujnejše in najpotrebnejše primere. V zavod prihaja še od januarja neoprestano tako veliko porodnic in bolnic, da so nastale velike zadreke kam položiti ženske in kako jih varovati pred okuženjem. Prostori se ne morejo čisti in zračiti, postelje perilo se ne more redno prati in razkuževati, osebie je preobremenjeno. Tako od dneva v dan raste nevarnost, da se pojavi epidemija okuženj. Upava bolnišnice zato opozarja občinstvo in zdravnike, naj iščejo pomoči v porodnišnici samo one porodnice, ki doma zaradi slabih socialnih in higienskih razmer ne morejo roditi, in one, pri katerih sta zdravnik in babica ugotovila nepravilnosti ter jih z utemeljenim priporočilom poslala v zavod. Posebno naj Ljubljankam ostajajo doma, ker je v Ljubljani dovolj babic in zdravnikov. Da se izogne večim nevarnostim, bo uprava bolnišnice odklanjala vse porodnice in bolnice, pri katerih se ne bo mogla prepričati, da tim je srede-

Doba povojnega nemira in umetniškega eksperimentiranja je morala celo tu zapustiti svoje sledove. Z jubilejnim šestdesetim letnikom se je LZ poklonil svoji tradiciji tako, da je dal svojemu ovojnemu istu dekorativni stil prvega letnika. Vsekakor je ta razstava v izloženem oknu knjigarne, ki je izdajateljica sedanjega LZ, vredna pozornosti vsakega prijatelja slovenske kulturne tradicije.

Nova muzikalna knjiga. Srbski muzikalni pe-a-gog, profesor beogradske Glasbene akademije Miodrag Vasićević, je izdal knjigo »Intonacija u vezi sa muzičkim diktatom i muzičkom ritmikom«, I. deo. V uvodu govori najprej avtor o smislu in cilju intonacije, o tehniki poslušanja, o vrstah tehničnih dovršenosti poslušanja o muzikalnosti in njenih komponentah ter o metodničnih opombah. Zatem prehaja k praktičnemu delu, v katerem prikazuje izvedbo svojih zamisli za pouk intonacije. Od drugega trizvoka ter njegovih oblik prehata vzporedno z glasbeno-teoretsko snovjo do vedno težjih intonacijskih nu'nosti kot so n. pr. kadence, zmanjšani trizvoki, četverzvoki itd. Prehod se vrši sistematično, od pojma do pojma in v natančnem obravnavanju vsake podrobnosti na več načinov. Vmes priključuje ritmiko melodično-intonacijskim vajam, od enostavne do komplicirane. Vsa knjiga, ki dokazuje zelo podrobno in vestno delo ter je izdala Frajčova Muzička biblioteka v Beogradu na 190 straneh je sestavljena kot nekaj metodičnih priročnikov, ki naj služijo glasbenim učiteljem za lažje izvrševanje njihovega torevrednega učnega dela. Natančnejše strokovno poročilo o problematiki nekaterih uvodnih teoretskih razpravi kakor o vrednostnem stanju »o metode ki se je poslužuje pisec navedene pedagoške knjige, bo izšlo v pedagoški reviji »Popotnik«, — od,

Na splošno željo občinstva predvajamo danes nepreklicno zadnjikrat razkošno in odlično orientalsko filmsko delo, temperamentne vsebine, napetih borb in globoko verne in strastne ljubezni. Divne ljubavne pesmi in razkošni plesi. — V. gl. vlogi:

AIKSA, HČI PUSTINJE Imperio Argentina. Predstave ob 16., 19., 21. uri. Kino Sloga, 27-30

LJUBOSUMNOST

Loretta Young, Warner Baxter, Virginia Bruce. Roman znamenitega kirurga, ki je ljubil dve ženi in bil tudi od obeh oboževan. Kritična situacija modernega zakona, prepletena s humorjem in presenečenji. Kino Matica, 21-24 — Ob 16., 19. in 21. uri

Krasen film fantastičnega razkošja, plesa in čarobnega baleta na ledu, pri katerem sodeluje znamenita drsna skupina »The international ice folies«.

JOAN CRAWFORD IN JAMES STEWART KARNEVAL NA LEDU

Najelegantnejša očarljiva žena Amerike v filmu, ki bo očaral vse gledalce! Ob 16., 19. in 21. uri. — KINO UNION, tel. 22-21

jem v zavod zaradi težkih nepravilnosti in bolezní ali zaradi neugodnih domačih razmer res nujno potreben. Porod v domači hiši je varnejši nego porod v prenapolnjeni in higijensko domankiljivi porodnišnici.

— Pianist Marjan Lipovšek, ki študira klavir v Rimu na visok. šoli, bo priredil v ponedeljek 18. t. m. samostojni klavirski koncert v veliki Filharmonični dvorani. Izvajal bo dela domačih in znamenitih tujih avtorjev. Marjan Lipovšek je znan našemu koncertnemu občinstvu kot eden naših najboljših pianistov, ki je z izredno lepimi umetniškimi uspehi nastopal na javnih koncertih, bodisi kot pianist solist ali spremljevalec. Znano pa je tudi njegovo delovanje v radiu. Na koncert že danes opozarjamo. Vstopnice so že v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice. (—)

— Československá Obec v Ljubljani oznamuje, že zemelj jeji člen p. profesor Emerich Beran. Zmislnošlo vyprovođime na poslední cestě dnes o 1/3. odpoldne z domu smutku v Cigaletovej ul. č. 1., prosíme tudíž všechny krajanje, aby se v hojném počtu zúčastnili pohřbu. (—)

Krasne eksemplare SREBRNIH LISIC

in vse druge posebnosti kozuhovine — dobite najceneje pri KRZNARSTVO JOŽE DOLENC, Sv. Petra cesta 19.

— Jubilejna predstava »Ujeza« na Sentačkom odru. 20. predstav-repriz v eni sezoni je redek primer. Le izjemoma se dogaja, da doživi katera izmed iger v eni sezoni toliko repriz. Za Nusičeve vesele igrice »Ujeze« v Sentačkom gledališču je bilo v Ljubljani in tudi na deželi izredno veliko zanimanje tako, da so bile vse doseđanje predstave popolnoma razprodane. Tudi pri zadnji predstavi pred 14 dnevi je spet odšlo mnogo ljudi brez vstopnic. Na splošno željo se je uprava odra odločila še za dve predstavi, ki bosta v petek 15. in v soboto 16. t. m. ob 20.15. Izvrstne kreacije sodelujočih tako: Bučarjeve, Grgruviceve, Santicove, Šubičeve, priljubljene komika Lavrića, Moserja in Plevela, zabavne situacije in udaren humor so priomogli, da je igra na Sentačkom odru dosegla tak izreden uspeh. Petkova predstava se uprži v korist bolnemu slovenskemu skladatelju Mariju Kogoju. V hede-lju 17. t. m. ob 20.15 pa se ponovi zabavna igra s petjem in godbo »Pekovska«, ki osvaja in navdušuje gledalce, da so nekajkrat prekinili igro na o'p'rti sceni z navdušenim odobravanjem. Ker je za predstave veliko zanimanje, kupite vstopnice že vnaprej od danes dalje v društvenih prostorih v Mestnem domu.

— »O pogolih Spočetia« je naslov predavanja ki ga priredi Prirodoslovno društvo v Ljubljani v ponedeljek 18. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Predaval bo naš šrši javnosti že od prejšnjih predavanj tako dobro znani univ. prof. dr. Boris Zarnik iz Zagreba. Strokovnjak nam bo poročal iz področja svoje stroke o spočetju pri se-salcih in tudi pri človeku, kakšni so pogo-ji, da se razvijejo pri obeh spolih posebne spolne stanice, kako kompliciran je vse proces oploditve, kakšni pogoji morajo biti za oploditev, o opazovanjih pri živalih in o določitvi najzgodnejšega časa oploditve pri človeku in o raznih problemih, ki so s temi v tesni zvezi. Predavanje bo poljsnjevala cela vrsta diapozitivov. Vstopnine občajne.

— Mr. Anthony Bertram, honorarni predavatelj umetnostne zgodovine na univerzi v Oxfordu in znameniti kritik, bo predaval o angleškem slikarstvu v ponedeljek 18. t. m. ob 18. v beli dvorani hotela Union. Predavanje bodo spremljale ok'optčne slike Angleškega društva, ki to predavanje priredi, že danes opozarja na to vse prijatelje slikarstva in angleške umetnosti.

— Kv riet Poltronieri ima toliko in tako s'jajna kritika, da smo z zadregi, katere naj bi pravzaprav navedli. Angleški kritik piše: »Ob drugem koncertu Poltronierjevega kvarteta smo zopet občudovali njegovo najpopolnejšo »omorno igró. Perfektna tehnika je že sama ob sebi vir ne-skaljenega veselja in tako je ostalo pred nami delo popolne preciznosti in jasnih fraz, da je vzbudilo naše neomejeno občudovanje. To je v resnici zaviljiva kvaliteta, ki že sama ob sebi odloča temu kvartetu častno mesto med najpopolnejšimi predstavniki te najdelikatnejše panoge glasbene umetnosti.« Podobno tudi drugi kritiki. Prvi nastop Poltronierjevega kvarteta v Ljubljani bo v petek 15. t. m. ob 20. uri zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice. (—)

— Za »Sklad prof. dr. P. Grošlja« so darovali razen že objavljenih darovalcev še naslednji: Prirodoslovno društvo v Ljubljani 3000 din prof. dr. Maks Wraber 50, prof. Albin Paulin 300 dr. Kračar 50, m. ph. R. H. Šnik 200 dr. Jož. Breznik 100, Janko Mačkovec 20, dr. Pavel Pestotnik 50, univ. prof. dr. Jost. Plemenit 100, prim. dr. Alojz. Zalokar 100, neimenovani

200, prof. Marija Wessner 100, s. a. s. v. p. dr. Edvard Pajnič 100, m. ph. Rudolf Ramor 500, Jos. R. Puh 50, dr. inž. Alojz Král 300 din. Vsem plemenitim darovalcem se uprava sklada najtopleje zahvaljuje in prosi, da se tudi drugi odzovejo prošnji in prispevajo za Grošljev sklad. Slovenski javnosti sporočamo, da se je sestavljal poseben odbor, ki bo upravljal »Sklad prof. dr. P. Grošlja«. Ta odbor sestavljajo gg.: univ. prof. dr. Jovan Hadži, prof. dr. Pavel Karlin, univ. prof. dr. Alija Košir, s. a. s. v. p. dr. Edvard Pajnič, prof. dr. Janko Pretnar in univ. prof. dr. Rudolf Sajovic.

— Druga javna produkcija gojenec srednje glasbene šole pri Glasbeni akademiji v Ljubljani bo v četrtek 14. t. m. ob 18.15 v veliki Filharmonični dvorani. Nastopilo bo več gojencev, solopevskega, klavirskega in instrumentalnega oddelka. Podrobni spored bomo priobčili jutri, danes pa že opozarjamo na ta nastop. (—)

— Ljudska univerza Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije. Danes 13. t. m. bo ob 20. predaval g. dr. Drago Cvetko o snovi: Vloga in pomen glasbe v sodobnem življenju. Vstop prost.

— Teden vzgojnih večerov za starše na državni poskusi ljudski šoli za Bežigradom. Drevi bo predaval priv. docent g. dr. Božo Škerlj: »Dednost in izobrazba«. Upraviteljstvo II. državne meščanske šole in državne poskuse ljudske šole vlijudno vabita starše bežigradske mladine, da se predavanja udeležijo. Vstop je svoboden.

— Brezposelní inženjerji in taki, ki iščejo novih službenih mest, se vabijo, da javijo Združenju jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekciji Ljubljana, točen naslov s podatki o stroki in praksi v svrhu evidence.

— Gošpod priv. docent dr. Adolf Vogel-nik bo imel v četrtek dne 14. t. m. ob 12. uri v zbornici na univerzi svoje nastopno predavanje »Pomen empirično-statističnega proučevanja konjunktura«.

— Pedagoško društvo priredi v soboto 16. t. m. ob 18 v dvorani mineralog. ega inštituta na univerzi predavanje g. M. Roslava Zora: »Vzgojne oblike v skavtizmu«. Vstop svoboden.

— Spominska knjiga, v katero pride seznam vseh darovalcev prispevkov za odkup Aškerčeve domačije, je razstavljena v izloženem oknu Tiskovne zadruge. Knjiga, ki je prav lično ročno delo, po pravici vzbuja pozornost občinstva.

— Sprejemna seja za letni semester »Doma visokošolke bo dne 14. t. m. ob 5. uri popoldne v društvenem prostoru.

— Poseben dogodek za naše kulturno občinstvo bo literarni večer, ki ga v petek ob 20. priredi petorica mladih pisateljev (Torkar, Klautar, Mrzel, Kranjc in Bartol) v dvorani Delavske zbornice. To je po daljšem presledku prvi nastop skupine slovenskih pisateljev pred našo javnostjo, zato bo večer brez dvoma deležen živahnega zanimanja.

— Huda nesreča. Iz Velike Loke na Dolenjskem so včeraj pripeljali v ljubljansko bolnišnico 43letnega posestnika Jožeta Zajca. Doma mu je padel težak železni drog na glavo in ga tako nevarno poškodoval, da je njegovo življenje na nitki.

— JNAD Jugoslavija. V sredo ob 20. seja č. o. v četrtek 14. t. m. ob 20. članski sestanek. Obvezno za vse! Odbor. (—)

— Pevsko društvo »Slavček« obvešča vse svoje člane (-nice), da bo redni letni občni zbor v soboto 16. t. m. zvečer ob 20. v društvenem, lokalu v hotelu »Metropol« z občajnim dnevnim redom. Odbor. (—)

Iz Celja

— Predavanje o Hrvatskem Primorju. Krajevni odbor Jadranske straže v Celju priredi s sodelovanjem Tujkoprometne zveze »Putnika« v Celju drevi ob 20. v dvorani kina »Metropol« skioptično predavanje o Hrvatskem Primorju s posebnim ozirom na stare umetniške spomenike, arhitektonske, kiparske in slikarske, in s predvajanjem lepega zvočnega filma »Od Zagreba do Raba«. Predaval bo ravnatelj Tujkoprometne zveze na Sušaku g. I. S. Vrginčanin. Udeležite se tega predavanja v čim večjem številu! Danes ob 10.30 bo z istim sporedom predavanje za dijaštvo.

Iz Maribora

a— **Sodobni slovenski roman.** Predsmotrnj je predaval v tisk. Ljudski univerzi univ. docent dr. Anton Ocvirk o sodobnem slovenskem romanu. Uvodno pozdravno besedo je spregovoril prof. Bunc, nakar je odlični predavatelj v izklesanih izjavah tehtno razčlenil razvoj sodobnega slovenskega romana s posebnim oziranjem na socialne probleme, ki se v njem prikazujejo in obravnavajo. Dr. Ocvirk je žel za svoj temeljiti prikaz toplo priznanje.

a— **Zaključno predavanje Maternskega tečaja.** Jutri v četrtek je zaključno predavanje krasno uspelega maternskega tečaja agilnega ženskega društva. Na dnevnem redu je predavanje o našem času in vzgoji (prof. A. Cernej). Kakor ob dotedanjih zanimivih predavanjih, tako bo marib. žensko tudi to pot popolnoma napolnilo dvorano Ljudske univerze.

a— **Pregled motornih vozil na področju sreskega načelstva Maribor desni breg** (izvzemši sodni okoliš Slov. Bistrice) ob 14. t. m. od 13. ure naprej pri mestni piliarni.

a— **Vilniči v socialno političnem utru.** V noči na torek so se drzni zlikovci vtihovali v prostore mestnega socialnega polit. urada na Rotovškem trgu s pomočjo ponarejenih ključev. Odnosili so ročno blagajno, v kateri je bilo okoli 3000 din gotovine, hranilne knjižice in razni važni dokumenti. Skupne škode je okoli 10.000 din. Policija poizveduje za zlikovci.

a— **Starček se je obesil na skednju.** V Polani pri Račah so našli na skednju obesena 71-letnega kočarja Ivana Pregla. V zadnjem času je večkrat tožil, da je sit življenja in da se bo obesil.

a— **Zadružno predavanje:** Drevi ob 20. uri bo predaval prof. L. Mlakar v Ljudski univerzi o zadružništvu v raznih ekonom-

skih sistemih. Po predavanju bo razgovor.

a— **Novo vodstvo.** Na obecnem zboru mariborskega pododborja združenja poštinskih uradnikov so bili izvoljeni v odbor: Aleš Edi, Klinar, Bizjak, Cunta, Aleš Lidijs, inž. Gosar, Ponderakova, Oblakova, Bernot, Jurman, namestnik Vajda, Baretova, Lešnikova. Nadzorstvo: Plaš in Ponderakova. Za delegate za skupščino ljublj. sekcije so bili izvoljeni Bernot, Bizjak, Aleš, Vatovec, Ribarič in Topič. Po volitvah je spregovoril še bivši zaslužni pododborov predsednik inšp. g. Kumar, ki se je prisrčno zahvalil vsem sodelavcem ter želel novemu vodstvu čim lepših uspehov.

a— **Zoglenel starček.** Včeraj popoldne je bilo v mrtvašnici na Pobrežju razteleseno trupla 82-letnega starčka Jurja Černiča, ki je živ zgorel. Studenški orožniki so namreč prijavili državnemu tožilstvu, da je imel starček na glavi krvne podplutbe in zaradi tega je bila odrejena obdukcija. Sodna komisija, in sicer dr. Zorjan ter preiskovalni sodnik Šifrer, je ugotovila, da je rana na glavi najbrž nastala zaradi padca na železno peč. Poškodba sama na sebi pa ni bila smrtna.

a— **Meso 23 konj za ravnobivalstvo.** Čez državni most sta prignala gonjaka 23 sestrčanih kljucev. Komaj so se premikala. V šestih urah poti iz Varaždana niso zavzela ne vode, ne krme. Stražniki je ustavila žalostno karavano. Gonjaka bosta kaznovana zaradi trpinčenja živali. Konje so v mestni klavnic zaklali, meso pa bo razdeljeno med ravnobivno prebivalstvo.

a— **Obvezna predavanja za rezervne oficirje** bodo v marcu in sicer za rezervne sanitetne oficirje, 14., 18. in 21. t. m. s pričetkom ob 20. uri v dvorani splošne bolnišnice. Za vse ostale rez. oficirje: 16. t. m. ob 20. predavanje o važnosti mobilizacije, 19. marca ob 20. predavanje o obrambi pred oklopnimi enotami. Obe predavanji bosta v dvorani Ljudske univ.

SPORT

V nekaj vrstah

Slaba mednarodna sezona v nogometu

Kakor smo že zabeležili, sta bili v teh dnevih v Zagrebu dve nogometni konferenci, ki naj bi uredili nekatera letošnja mednarodna tekmovanja. Najprej so se sestali zastopniki odbora za srednjeevropski pokal, ki so se morali po dolgih razpravah slednjič sprijazniti z zavestjo, da letošnjega tekmovanja za srednjeevropski pokal v dosedanjem obsegu ne bo mogoče izvesti. V nadomestilo zanj so sklenili ustanoviti drugo podobno tekmovanje v mnogo manjšem obsegu, tako zvali mali srednjeevropski pokal, za katerega naj bi igrala nogometne reprezentance Italije, Madžarske, Rumunije in Jugoslavije. Sprito sedanjih mednarodnih razmer pa kaže tudi ta dogovor marsikatero vrzel, tako da je treba sploh dvomiti, ali bo v teku letošnjega leta prišlo do teh mednarodnih tekem. Prvi znaki nezaupanja in nezadovoljstva z rezultati zagrebske konference so se že pokazali na Madžarskem, kjer je madžarski delegat takoj po povratku v Budimpešto izjavil, da njegov pristanelek glede sodelovanja Madžarske v teh tekmah sploh ni bil dokončen in bo madžarski savez rekel zadnjo besedo šele v 15 dnevih.

Druga podobna konferenca je bila prav tako v Zagrebu zaradi odigranja tekem za podunavski pokal. Tudi tukaj ni šlo vse gladko, in sicer predvsem zaradi tega, ker so na konferenco poslali svojega zastopnika tudi Bolgari, ki bi na vsak način že letos hoteli sodelovati v tej konkurenci. Njihova želja pa je zadel na močan odpor Madžarov, ki so se izgovarjali, da jim primanjkuje terminov, Rumuni pa so povrh tega naglašali, da niso pooblašteni dajati glade obezve izjave. Konferenca je nato našla ta izhod, da letos Bolgarija v tekmah za podunavski pokal ne bo mogla igrati, vzela pa je na znanje njeno prijavo za prihodnje leto. Na tej konferenci so nato dokončno določili termine za letošnje tekme za podunavski pokal, ki jih bodo igrali takole: 31. marca Rumunija in Jugoslavija v Bukarešti, 17. maja Madžarska in Rumunija v Budimpešti, 29. septembra Madžarska in Jugoslavija in 20. oktobra Rumunija in Madžarska v Bukarešti. Če bo le mogoče, bodo še jeseni odigrali tudi revanžno tekmo med Madžarsko in Jugoslavijo.

Vojaške smučarske tekme na Jahorini

»Politika« poroča iz Sarajeva, da so se smučarske tekme za prvenstvo naše vojske nadaljevale preteklo soboto s tekmami za posameznike na 18 km dolgi progi. V tej konkurenci je zmagal podnadrednik Mirko Bradic s časom 1:23:20, naslednja mesta pa so zasedli: 2. poročnik Emil Kranjc 1:27:26, 3. poročnik Drago Crnobori 1:27:35, 4. por. Jože Švigelj 1:27:56, 5. kpl. Bogomil Boltavzer 1:30:24, 6. por. Alojz Lavrič 1:32:31, 7. por. Franc Primožič 1:36:46 itd.

V nedeljo so se ta tekmovanja končala s stafetnimi tekmami za pokal predsednika francoske republike Lebruna, ki ga je branila letos stafeta IV. armije. V tej konkurenci je zmagala stafeta II. planinskega polka z vodjo por. Emilom Kranjem, pomočnikom por. Brankom Boškovičem, nar. Vladimirom Jazbecem in kpl. Bogomilom Boltavzerjem v času 3:54:20. Naslednje mesto je zasedla stafeta I. planinskega polka z vodjo por. Jožetom Švigeljem — ta je imel tudi najboljši čas od vseh, 61:46 na 12,5 km — pomočnikom por. Dragom Crnoborjem in dvema vojakoma v času 3:55:12. Naslednje stafete, ki sta za tema dvema zaostale nad 15 minut, so bile stafeta II. armije, stafeta V. armije, stafeta kraljevske garde, stafeta III. armije in šele kot sedma stafeta IV. armije. Prehodni pokal predsednika Lebruna je prejela stafeta II. planinskega polka.

V Luksemburgu je bila v nedeljo odigrana mednarodna nogometna tekma med reprezentancama Belgije in Luksemburga, v kateri je s 4:3 zmagala Belgija.

V madžarskem prvenstvu so preteklo nedeljo odigrali naslednje tekme: Török-vés—Ujpest 2:1. Hungaria—Bocskay 2:1. Ferencvaros—Szolnok 1:0. Elektromos—Kispest 5:3. V tabell madžarskega prvenstva vodi Hungaria s 27 točkami pred Ujpestom in Ferencvarosem.

Cross-country

za nogometaše v Celju

Atletska sekcija SK Celja priredi na Jožefovo 19. t. m. ob 15. na Glaziji v Celju cross-country za nogometaše na 2.500 m dolgi progi. Pravico nastopa imajo samo nogometaši, ki niso aktivni člani atletskih sekcij. Tekmovanje bo za moštva in za posameznike. Moštva tvorijo po 6 tekme, od katerih se prvi štirje štejejo za plasma. Opozorjamo vse celjske klube, da je namen tega tekmovanja predvsem trening za bližnje nogometno tekmovanje. Prijave je treba poslati SK Celju do 16. t. m. Prijavnine in nagrad ni.

Da bo vse točno! Akademski »skitjaška« organizacija iz Zagreba nas naproša za uvrstitve naslednjega popravka: »Klubiški prvak na državnem akademskem smučarskem prvenstvu jugoslovenskih univerz v Kranjski gori ni postal JASO iz Ljubljane, temveč ASO iz Zagreba s svojim moštvom Hubertom Helmom, Zlatkom Tuđjo in Dragom Jerjavom pred JASO-m in ASK-om. Razen tega je treba ugotoviti, da zmagovalec v alpski kombinaciji Hubert Helm ni član JASO, temveč član ASO ter je tudi nastopil kot njen član in član zagrebskega vseučiliškega moštva. — Popravek glede klubiškega prvaka je prav za prav izšel že v ponedeljskem »Jutru« z dne 4. t. m., Heima Huberta pa smo na sliki kot jeseniškega Skalaša mimogrede prisodili ljubljanski univerzi. Kaj hočemo, ko pa Helmov in Jerjavov ni originalnih v Zagrebu...

SK Svoboda (Ljubljana). Redni treningi bodo odšli od sredah in petkih od 14. do 17. Zaradi nedeljskega gostovanja se morajo vsi igralci udeležiti treningov. V petek ob 19. obvezan članski sestanek v Delavski zbornici zaradi občnega zbora, ki bo 5. aprila t. l. Baggia in Kobal sigurno! Načelnik.

STTZ. Seja bo v četrtek 14. t. m. ob pol 20. v prostorih SK Mladike, na Kodeljevem. Tajnik.

SK Grafika. Drevi ob 19. trening za vse igralce; garderoba v gostilni »Križ« (Bečič) v Šiški.

SK Mars. V četrtek ob 20. bo v gostilni Predovci članski sestanek za vse igralce, posebno za one, ki so bili pisмено pozvani. Sestanek je važen zaradi opreme in nedeljske tekme.

Atletska sekcija SK Celja sklicuje za četrtek 14. t. m. ob 15. na Glazijo sestanek vseh atletov. Zaradi bližajoče se sezone je udeležba za vse obvezna.

Po dveh dneh je sledila možu v grob

Maribor, 12. marca. V Hotinji vasi je umrl preživetar Franc Primec. Komaj so ga pokopali, pa je umrla njegova 74letna žena Liza, ki mu je čez dva dni sledila v grob. Bila sta tiha, mirna zakonca, ki sta se tudi za starost primerno preskrbela. Imela sta namreč na občini v Slivnici pri Mariboru depozitar 12.000 dinarjev. V zvezi z nenadno smrtjo 74letne Lize Primec pa so se pričele širiti med ljudmi najrazličnejše govorice ter ugibanja glede vzroka njene smrti. Govorice so prišle seveda tudi do ušes hoških orožnikov, ki so se pričeli za zadevo zanimati. Vztrajne govorice med ljudmi so dale povod, da so obvestili državno tožilstvo v Mariboru, ki je na podlagi ovadbe orožnikov odredila obdukcijo trupla 74letne Lize Primecove. Njen pogreb so odgodili ravno zaradi odrejenega raztelesenja njenega trupla, ki naj dožene, kakšen je prav za prav vzrok njene nenadne smrti.

Obdukcija je bila danes popoldne v mrtvašnici slivniškega pokopališča. V komisiji sta bila zdravstveni inšpektor g. dr. Jurečko in preiskovalni sodnik dr. Lampret.

Obdukcijška komisija je raztelesila truplo pokojne 79letne Lize Primecove. Komisija je ugotovila, da so nastale v telesu organske spremembe, ki so na posledica visoke starosti. Komisija ni mogla konkretno razčistiti pravega vzroka njene smrti, a ker je podan sum zastrupljenja, je drobovine poslala v Ljubljano, kjer ga bo fiziološki inštitut analiziral. Če se izkaže, da je umrla naravne smrti, potem je ljudska govorica neumemelna. Če se pa izkaže utemeljenost ljudske govorice, potem bo tudi truplo pokojne 74letne Franca Primeca izkopano in razteleseno.

Gospodarstvo

Poglavje o pogubni hmeljski mrzlici

Razmerno dobra vnovčitev lanskega hmelja je zbudila pozornost kmetov po vsej državi. Naš mali kmet, ki se komaj preriva naprej, je tudi prislusnil nekim govoricam o dobrem zaslužku pri tej kmetijski panogi. Z raznih strani zdaj povprašujejo, kako je mogoče gojiti hmelj in koliko bi mogli jeseni dobiti zanj.

Mnogo pomorejo k tej tako zvani hmeljski mrzlici tudi nepoučeni izobraženci, ki nimajo pravega pojma o hmeljarstvu, pa vendar celo pišejo o njem. Ne bi se spuščali v obravnavo takšnih brezsmiselnih člankov, če ne bi pretila nevarnost, da bodo mnogi naši kmetje nasledili temu pisanju. Naj navedemo članek »Slovenskega doma« z dne 16. t. m.:

»Hmeljarjem se za letos obeta prav izredna kupčija. Ko je Nemčija priključila Češkomoravski protektorat in zasedla Poljsko, je s tem dobila v oblast tudi vse zemlje, kjer je hmelj najbolj uspeval. Ko se je to zgodilo, so se začeli Američani zanimati najbolj za jugoslovenski hmelj. Zaradi slabih kupcij v zadnjih letih z izjemo lanskega leta pa hmeljarji niso povečali površine s hmeljem zasajene zemlje niti v Savinjski dolini, niti ne v Vojudolini. Vojudolinci pravijo zato, da bi bilo treba pri nas dvigniti pridelovanje na 50.000 metrskih stotov letno, ker bi le na ta način mogli ugoditi vsem kupcem, ki se bodo letos v velikem številu pojavili. Vojudolinci menijo, da bi se morala takoli količina razdeliti na polovico med Slovenijo in Vojudolino. Najbrže pa bo težko izpeljati ta predlog, ker je treba vedeti, da je savinjski hmelj po svoji kakovosti daleč boljši kakor pa vojudolinski. Zato bodo kupci sežali prej po njem kakor po onem drugem. Prav zato mora dober gospodar misliti na to, da bo kupcu lahko postregel le z najboljšim blagom. In sicer v velikih količinah. Lanske cene namreč pripovedujejo, da je dosegel savinjski hmelj skoro dvakrat večjo ceno kakor pa vojudolinski.«

Očitno iz tega vira piše »Večernik« ob 11 t. m.:

»Letošnja izvozna konjunktura za naš hmelj je izredno dobra. To pa zato, ker so največji evropski kraji, kjer se prideluje hmelj, prišli pod Nemčijo, tako švedski kraji, Češka, Moravska, Slovaška in Poljska. Ti kraji so zalagali s hmeljem Ameriko in države, ki so danes v vojnem stanju z Nemčijo. Izmed teh držav se je Amerika že začela zanimati za naš hmelj, ki je kvaliteten prav dober za pridelovanje piva. V Sloveniji in dunavski banovini bi lahko letos pridelali 45.000 do 50.000 metrskih stotov hmelja, ki bi ga lahko brez skrbi izvozili in prodali na tujih tržiščih. Ta količina hmelja tudi ne bi vplivala slabo na cene hmelja na tujih tržiščih, ker je količina hmelja, ki bi ga izvozili, neznatna v sorazmerju s svetovno hmeljsko proizvodnjo. V dunavski banovini in v Sloveniji bi lahko to količino hmelja brez skrbi pridelali. Povsod na površini 3000 ha zemlje. Kakor kaže danes hmeljsko tržišče, bodo ostale te trdne cene hmelju vsaj še dve ali tri leta; vse je pa seveda

Za znižanje stopinje skupnega davka na moko

V Subotici, najmočnejšem centru mlinarske industrije v naši državi, je bil 3. t. m. posvet, ki je obravnaval predlog g. žarka Glogovčana, lastnika Obilicevega mlina v Subotici za znižanje stopinje skupnega davka. G. Glogovčan je bil ta predlog prej osebno izročil pomočniku finančnega ministra in dobil od njega obljubo, da se bo predlog pozitivno rešil. Če združenje mlinarske industrije dokaže možnost, da državni fiskus ne bo utrpel izgubo zavoljo tega znižanja.

V zagovor svojega predloga je rekel g. Glogovčan, da je bil pred kratkim v Sloveniji, kjer je pri trgovcih naletel na nezadovoljstvo zaradi tega davka. Nastane vprašanje, zakaj naj bi prebivalci pasivnih krajev prenašali skoro vse breme skupnega davka. Zakaj naj bi to breme prenašali prav najsiromašnejši sloji, ki težko pridejo do kruha. V žitornih krajih so bogatejši ljudje, v teh krajih sestavljajo prebivalstvo po večini zemljiški posetniki, ki ne plačajo niti pare tega davka. To ni pravično. Minister za vojsko in mornarico je rekel nedavno: »V državi, kjer ni sloge in pravice, tudi ni dobrih vojakov!« To pomeni, da se mora v duhu socialne pravice in zaščite stromašnih slojev, tako onih iz pasivnih krajev, kakor onih po mestih in industrijskih centrih, pristopiti k znižanju stopinje skupnega davka na moko, ješprej in živinske moko. Predlagal je, da se stopinja zniža od 4,25% zniža na 2%, in da se plača na skupno količino žita, ki se v vsakem posameznem mlinu predela. Davek naj bi se plačeval po povprečni ceni, ki bi bil vsakega prvega v mesecu predložen minister za finance na osnovi dejanskih borznih cen iz prejšnjega meseca.

Združenje mlinarske industrije bo ta predlog izročilo ministru za finance. Ta zadeva se bo obravnavala tudi na skupščini mlinarske industrije, ki bo 17. t. m. v Beogradu.

Ljubljansko tržno poročilo

V petek je bil ribji trg slabo založen. Sladkovodne ribe so bile hitro razprodane po običajnih cenah; bile so na trgu pred vsem umetno gojene postrvi po 40 din/kg. Zabili kreski so bili večji po 1 din, manjši po 75 par; v promet so šli počasi, ker so jim morske sardelice huda konkurenca. Sardelice so bile po 16 din, sardoni po 18 do 20 din. Četrtr kilograma sardelic več zaleže kakor deset žabjih krakov, ki stanejo najceneje 7,50 din. Na našem trgu se pred leti že zelo uveljavile morske ribe in postale cenena hrana vsaj enkrat na teden. Hitro nato je bila uvedena pavšalna mestna trošarina na ribe, in sicer za cenejšje in drage ribe enaka. Trg je začel hitrati in se ne more več povzpeti na prejšnji promet. Baje je bila trošarina uvedena na zahtevo mesarjev.

V soboto je bil trg zelo dobro založen s karfiolami, ki so jih prodajali po 8 din/kg. Gospodine so glasno protestirale, češ da so bile v petek po 7 din. Res ne razumemo, zakaj ima ena in ista pošiljka prideleka v dveh zaporednih dnevih različno ceno. Sobota je tržni dan, trg je bil poln gospodinj in služkinj, ki so nakupovale, zato tudi višja cena. Pa ne opažamo le tega, da ima isti pridelek ob dveh zaporednih

odvisno od mednarodnega položaja. Ves letošnji hmeljski pridelek je izvožen, zdaj so začeli izvažati že stari hmelj.

Slična zbežanost je vladala med našimi kmeti tudi v letih 1926. do 1. 1928., ko je vse vprek sadilo hmelj s težnjo po obogatitvi. Takrat (1927. leta) smo pozivali zanimance k pameti in jim slikali zle posledice njihovega nespametnega početja. Zalegle so naše besede prav malo. Štiri leta hmeljske krize so bila najbolj prepričevalno potrdila naših takratnih izjav.

Če je bila takrat naša dolžnost, da smo opozorili zanimance na škodo, ki jim je prettila od dozdevnega vira blagostanja — hmeljarstva, moramo danes to nele ponoviti, temveč še naglasiti, da je današnji čas še mnogo bolj tvegan za takšne brezplodne podvige. Glavna skrb vsakega kmetovalca mora danes biti, da si prizadeva pridelati čim več hrane, ko ne ve, kje jo bo mogel kupiti in koliko bo moral dati zanj, če je ne bo pridelal doma.

Ne glede na to kolnost pa je treba vsem ki hočejo postati letos hmeljarji, povedati tole: Vsako prerokovanje o bodočih hmeljskih cenah je nesmiselno, saj celo v normalnih časih ni mogoče niti za mesec dni naprej slutiti, kako se bodo razvijale cene hmelju, kaj šele letos, ko nihče ne ve, če bo sploh mogoč izvoz in če bo sploh kdo na jesen povpraševal po hmelju. No, pa recimo, da bo izvoz mogoč in da bodo zato tudi cene primerne. Toda od vsega tega ne bodo imeli kaj prida novi hmeljarji, ker hmelj pač ni turščica, ki požene iz drobnega zrna še isto leto velike storže. Hmelj da prvo leto komaj omembe vreden pridelek, ki niti ne poplača truda, ki ga je imel hmeljar s to občutljivo rastlino. Bo pa drugo leto toliko boljše, se nadejajo takšni priložnostni hmeljarji. Ne pomislijo pa, da veljajo gornji tehtni pomisleki glede možnosti izvoza za drugo leto še v večji meri kakor za letošnje. Mimo tega pa je treba za družoletno hmeljsko rastlino je krepkih hmeljev, ki so danes že po šest in več dinarjev kos. Kje bo vzel novi hmeljar težke tisočake zanje? Se danes s težavo odplačujejo priložnostni hmeljarji dolgeve, ki so jih napravili za nabavo hmeljev pred dobrim desetletjem, in še danes kolnejo hmeljsko rastlino, ki jih je tako pokopala.

Glavni vzrok, zakaj ni mogoče kar čez noč postati hmeljar, pa je neizbežna okolnost, da je treba za sušenje hmelja postaviti posebno poslopje, hmeljsko sušilnico z druzimi sušilnimi napravami. Hmeljar brez sušilnice je kakor avto brez bencina.

Ves njegov letošnji trud bo zaman, ker ne bo mogel pridelati dobrega blaga.

Tako je danes v resnici treba odgovoriti na pčjave hmeljske mrzlice. Čeprav se zavedamo, da bodo tisti, ki hočejo brž s hmeljem obogatiti, neveljavni, ker jim odpiramo oči. Vsega obsejanja na je vredno nisanje, ki bi moralo se utrditi ljudi v njihovi zablodi. Pričakujemo da bo še v teku tega mesca uzakonjen hmeljski zakon, ki bo enkrat za vselej onemogočil nepredne spekulacije na račun nepoučenega kmeta.

dneh drugačno ceno celo isto dopoldne se tržna cena menja včasih po trikrat. To vedo gospodinj, ki stanujejo v neposredni bližini trga. Ako v pozni popoldanski uri pre-staja kako blago, ga lahko dobe za nižjo ceno zlasti od kmetice, da ga ne nosijo nazaj. Prekupčevalke pa imajo vse trg pregledan in skrbno pazijo, da se kje ne vrši prodaja po nižji ceni. Takoj so tu, pokupijo in dvignejo ceno, čeprav je dovoljeno prekupčevati šele po deseti uri.

Zelo mnogo je bilo na trgu jajc, pri katerih bo že treba pozornosti, kajti med sveže se že mešajo manj dobra ali celo stara od bogve kdaj. Najboljše je kupovati jajca po občutku teže. Sveže jajce je težko, lupina je jasna, a pokvarjeno je lahko in zamolkle barve, vendar ne klopoče vedno. Za kuhanje pihov se priporoča nakup jajc od zanesljivih prodajalk. Jajca so še vedno po 1 din kos, medtem ko so bila v preteklem letu ob tem času po 14 do 18 za 10 din; drobnih se je dobilo celo 20.

Prav tako je dražja letos zelenjava. Domač motovilec je na težo po 35 din/kg (10 dkg po 3,50 din), kar predstavlja 2 merici po 2 din. Spinača je še dražja, a imajo pridelovalke mnogo posla z njo. Pončji so jo morale pokrivati, podvevi pa zalivati s toplo vodo, da so jo ohranile zdravo in nepokvarjeno. Težko pričakujejo gospodinjje cenejše zelenjave, da bi se vsaj v tem pogledu razbremenila gospodinjstva. Zdjaj je pač tisti hudi čas, ko ni starega in še ne novega. Je pa zdaj sezona limon in pomaranč. Oba sadeža imata obilo vitaminov.

Stanje Narodne banke

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 8. t. m. kaže v primeri s stanjem na dan 29. februarja nastopne izpremembe:

Aktiva: Podloga se je povečala za 1,7 milijona na 2035,3 milijona din. Devize, ki se ne štejejo v podlogo, so se skrdile za 5,8 milijona na 902,5 milijona din. Kovani denar se je povečal za 28,4 milijona na 489,5 milijona, medtem ko so se posojila zmanjšala za 71,7 milijona na 1807,5 milijona din. Boni narodne obrambe so se povečali za 62 milijonov na 1674 milijonov, a razna aktiva so se zmanjšala za 40,2 na 2220,6 milijona din.

Pasiva: Obtok bankovcev je zrasel za 133,1 milijona na 10.205 milijonov din, medtem ko so se obveznosti na videnje zmanjšale za 184 milijonov na 1928,1 milijona din. Razna pasiva so se povečala za 12,3 milijona na 354,5 milijona din. Obtok bankovcev in obveznosti na videnje so znašali 12.133,1 milijona din. Skupna podloga (stvarna vrednost) znaša 3256,5 milijona (din s kritjem 26,83%), a zlato v blagajnah (stvarna vrednost) 3235,1 milijona din s kritjem 26,66%.

Gospodarske vesti

— Za nabavljanje tekstilnih »rovov« v Angliji. Ker postaja preskrba tekstilne industrije s surovinami z vsakim dnem bolj težavna, so zastopniki tekstilne industrije sklenili, da bodo poslali v Anglijo svoje delegate ki naj bi se s tankajšnjimi odločitvami čim hitreje pozajali o izvozu tekstilnih »rovov« iz Anglije v Jugoslavijo. To je postalo neogibno potrebno po neuspehih pogajanjih z Italijo glede dobave bombažnega predvra.

— **Odkupne cene za letošnji pridelek bombaža.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je v sporazumu z ministrstvom za kmetijstvo predpisalo najmanjše odkupne cene za domači bombaž letine 1940. kakor tudi dobavne pogoje. Letošnje odkupne cene so za več ko 60 odst. višje od cen, ki so bile določene za lanski pridelek. Uvozniki sirovega bombaža bodo kupovali ves domači očiščen bombaž iz l. 1940., ki bo uporabljen za industrijske namene, po nastopnih cenah: 1. bombažno tkivo l. vrste po najmanjši ceni 26 din za kg, 2. bombaž slabše kakovosti po najmanjši ceni 20 din za kg. Pod bombažem l. vrste je treba smatrati bombažno tkivo, ki je odbrano, naravne barve, dobro zrelo, dobro očiščeno in dolgo najmanj 17 mm s 5 odst. krajših vlaken. Vlada pri domačem bombažu je dopuščena kot naravna največ do 10 odst. Če bo bombaž vlažnejši, se bo višek odbil na škodo prodajalca.

PFAFF
ŠIVALNI STROJI
IGN. VOK. TAVČARJEVA 7

— **Madžari za podražitev volne.** Kakor poročajo iz Budimpešte, je 70 madžarskih poslancev izročilo na pristojno mesto spomenico, v kateri zahtevajo povišanje cen nepredelani volni, in sicer od 1,80 na 3 penge za kg. S tem v zvezi pripravila komisar za nadzorovanje cen nov cenovnik raznih vrst volne.

— **Belgija bi rada izvažala gumijasto blago v Jugoslavijo.** Eno izmed največjih belgijskih podjetij gumijastih predmetov preučuje možnost izvoza v Jugoslavijo. Zlasti bi želela ta tvrdka razpečavati na našem tržišču gumijaste podplate in plošče iz kavčuka. Dosedaj naši državi ni bilo treba uvažati to blago, ker je domača industrija skoro v celoti krila potrebo. Zaradi pomanjkanja sirovega kavčuka pa je nastopilo znatno zmanjšanje zaedne produkcije. Ker pa bi morali to blago Belgiji plačevati z devizami, je malo verjetno, da bomo mogli uvažati gumijaste izdelke iz Belgije.

— **Izplačevanje dividend Privilegirane agrarne banke.** Privilegirana agrarna banka d. d. v Beogradu, je izplačevala dividende za leto 1939. za kupone št. 9., ki znašajo po 15 din, 11. t. m. pri bančni blagajni v Beogradu, od 12. t. m. dalje pa jih izplačuje pri Poštni hranilnici in njenih podružnicah. V začetku druge polovice t. m. jih bodo izplačevale vse pošte v državi.

— **Zaradi družbene likvidacije tvrdke Bracar & Co., družbe z o. z. v Ljubljani** bo od sedlej vodilo podjetje pod protokoliarno firmo Fr. Bracar, mlinskotehnične potrebnice, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35.

— **Licitacija za dobavo treh avtomatskih telefonskih central.** V ministrstvu za pošte v Beogradu je bila licitacija za dobavo treh avtomatskih telefonskih central. Ponudbe so predložile tri nemške tvrdke in ena madžarska. Nemške ponudbe so za 23,73 odstotka nižje kakor madžarska.

Borze

12. marca

Nemške klirinške marke so notirale nespremenjeno 14,70 — 14,90. Grški boni so se ponujali v Zagrebu po 31,50, medtem ko so notirali v Beogradu 30,90 — 31,60. Tečaj na svobodnem trgu so se dalje ravnali po 55 din za dolar.

Na efektivnem tržišču v Zagrebu se je vojna škoda zaključila po 432 (v Beogradu po 429 do 430). Drugih zaključkov v Zagrebu ni bilo.

Devize

Ljubljana, Oficijni tečaj: London 171,60 — 174,80, Pariz 96,95 — 99,25, New York 4425 — 4485, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2349,50 — 2387,50, Bruselj 750 — 762. Tečaj na svobodnem trgu: London 211,98 —

Tudi on posreduje za mir

Bivši prezident Finske Svinnhufvud, veliki prijatelj Nemčije, je odputoval v Rim, kjer bo skušal pridobiti italijanske državljane za koristi svoje domovine

Od angleščine do ruščine

Edina priča zgodovinskih razgovorov v Nemčiji

Dr. Paul Schmidt, izredni poslanik in opolnomočeni minister, vodja jezikovne službe nemškega zunanjega urada, kakor slovejo njegovi uradni naslovi, je uradni tolmač nemške vlade že od l. 1924. Služil je pod vlado dr. Luthra, Stresemanna in Curtiusa, v dobi ministrovanja v Neuratha in Ribbentropa, a od l. 1938. je poseben prevajalec nemškega državnega poveljarja.

Dr. Schmidt je miren, skromen mož sredi štiridesetih let, sin malega uradnika. Kot mlad študent se je udeležil svetovne vojne. Po vojni je postal pomočnik v jezikovni službi zunanjega urada, dokler ni 1924. nadomestil dr. Michaelisa, tolmača kancelarjev Bülowa in Beethmanna-Hollwega.

Njegovo posebno nagnjenje velja angleškemu jeziku. Ima izreden spomin, je vreden, miren in njegovo gospodarsko, politično ter juristično znanje ga napravljajo za neobhodno potrebnega pomočnika nemške diplomacije. Prevajalno službo je opravljal v Ženevi, Lozani, Londonu, Stresu in Haagu. Spremljal je von Nadelnyja na razorožitveno konferenco, Hugenberga na svetovno gospodarsko konferenco, dr. Göbbelsa jeseni l. 1933. na zasedanje Društva narodov. S tem ga je narodno socialistična vlada priznala. Schmidt, ki v Stresemannovih časih ni skrival svoje levi-

čarske usmeritve, se je sčasoma spreobrnil.

Odtlej je delal samo še za najvišje gospode: Za Schachta, Göringa, Neuratha in njegovega naslednika Ribbentropa. L. 1938. je postal nenadno svetovno slaven. Bil je edina priča zgodovinskih razgovorov v Berchtesgarnu in Godesbergu sredi sudske krize. »Posredoval« je med Hitlerjem in Chamberlainom. Mnogo je slišal, mnogo ve in mnogo bi znal povedati. Neka ameriška založba mu je predlagala, da bi pri njej izdal svoje spomine. Schmidt je to odklonil. Njegova zvezda še ne zahaja. V Berlinu ga upoštevajo še bolj nego kdaj prej. Poslaniški naslov mu daje tudi v materialnem pogledu sijajen položaj, tako je lahko odklonil dolarski blagoslov za svoje spomine...

Prisla je vojna. Schmidt je postal manj važen, kajti ne angleščina, temveč ruščina, ki je on ne obvlada, je postala za berlinsko diplomacijo najvažnejši jezik. A čeprav je stopil malo v ozadje, to ne pomeni, da je postal nepotreben. Pri razgovoru med Hitlerjem in ameriškim odposlancem Sumnerjem Wellesom je bil spet edina priča, kakor poldrugo leto prej v Berchtesgarnu in Godesbergu.

Če se bo nekega dne odločil, da bo vendarle izdal svoje spomine, tedaj bodo ti, po obisku gospoda Wellesa v Berlinu, postali za eno poglavje obsežnejši in važnejši.

»Dete« s 44 leti

Angleški vojni minister Oliver Stanley

Londonski tehnik »Sunday Pictorial« pravi, da bi morali osebe na vodilnih mestih v Angliji svoja mesta zapustiti ter se umakniti mlajšim.

Med vodilnimi osebnostmi v vladi šteje Chamberlain n. pr. 70 let, Churchill 65 let, Simon 67, Chatfield 66, Hankey 62, Hoare 60 in Halifax 58 let. Edino »dete« v ka-

binetu je 44-letni vojni minister lord Stanley.

Podobna in še hujša ostarelost vlada na vodilnih mestih angleške industrije ter gospodarstva. Na letnem zborovanju ene največjih železniških družb, »The Great Western Railway«, so bili med navzočimi ravnatelji 70-letniki pravi »juniorji«, vsi ostali so imeli več nego 80 let. Generalnega ravnatelja sploh ni bilo nobenega, ki bi ne imel svojega 75. leta že za seboj.

Požar na letališču

V lopi letališča La Guardia, ki ga je pred kratkim zgradilo mesto New York, je nastal požar. K sreči ni bilo v lopi nobenega letala in v bližini ni bilo bencinskih zaloz. Navzlic temu je ogenj povzročil za kakšen milijon dolarjev škodo.

Puškin v milijonskih nakladah

Velikega ruskega pesnika bero dancs bolj nego kdajkoli prej

Državna knjižna zaloga v Moskvi je nedavno objavila podatke o nakladi del prvaka ruskih pesnikov A. S. Puškina. V roku prvih 50 let po smrti pesnikovi (do l. 1887.) so bila njegova dela izdana le v 60.000 primerkih. Za desetletje 1887-1897 ni podatkov. V naslednjih dvajsetih letih od 1897. do 1916. pa je število čitateljev in ljubiteljev Puškina močno naraslo in v tem razdobju so bile njegove pesnitve izdane v 9.200.000 primerkih. Povprečna vsakoletna naklada je znašala v tem času 460.000 izvodov.

Značilno pa se je pokazal v naslednjih letih priliv čitateljev kot posledica revolucije in gigantske borbe za neprisnostjo. V letih 1917. do 1937. so bila dela Puškina

24 romanov v enem letu

V Pragi je umrl te dni 41 let stari češki pisatelj Jaroslav Pokorný, ki se je po našal s posebnim rekordom v svoji stroki. L. 1937 je napisal nič manj nego 24 romanov, torej vsaka dva tedna po enega. V 12 letih, odkar je pisal, je izdal 200 romanov, kar je že fizično ogromno delo. O kakovosti tega dela seveda ne govorimo. Češki listi pripominjajo, da je začel Pokorný kot nadebudni lirik, v borbi za kruh pa je moral postati »fabrikant romanov«.

Čudne doktorske snovi

Za doktorske izpite so v prejšnjih stoletjih mnogokdaj razpravljali o zelo ne navadnih vprašanjih. Tako je l. 1628. zastavilo neko francosko vseučilišče vprašanje: »Ali je mogoče z nerednim življenjem postati plešast?« Neka italijanska univerza je l. 1745. zahtevala odgovor na vprašanje: »Ali imajo pisatelji pravico, da se poroče?« Iz l. 1576. se je ohranila tema nekega nemškega vseučilišča: »Ali smemo zaljubljenim dekletom puščati kri?« Enako groteskni se nam morata danes videti vprašanja iz l. polovice 17. stoletja: »Ali je mogoče bolnike ozdraviti z igro na flavto?« in: »Ali je enkratna pijanost na mesec zdravju ugodna?« Zal, da se učene razprave o takšnih vprašanjih v arhivih niso ohranile.

Razne nesreče

Neko švicarsko vojaško letalo je nad topničarsko šolo v Thunu v nenadnem snežnem metežu izgubilo brzino in tresčilo na dvorišče, kjer se je oddelke mladih vojakov vadil ob topovih štiri vojake, ki so ostali najbližje, sta propeler in sunek na zemljo dobesedno raztrgala na kose, dva vojaka je ranilo. Pilot je ostal živ in cel.

V premoženju Schawagerju v Čileju je eksplodiral treskovi plin ter usmrtil 400 rudarjev. Doselej so spravili na dan 294 mrtvecev in okrog 100 ranjenih.

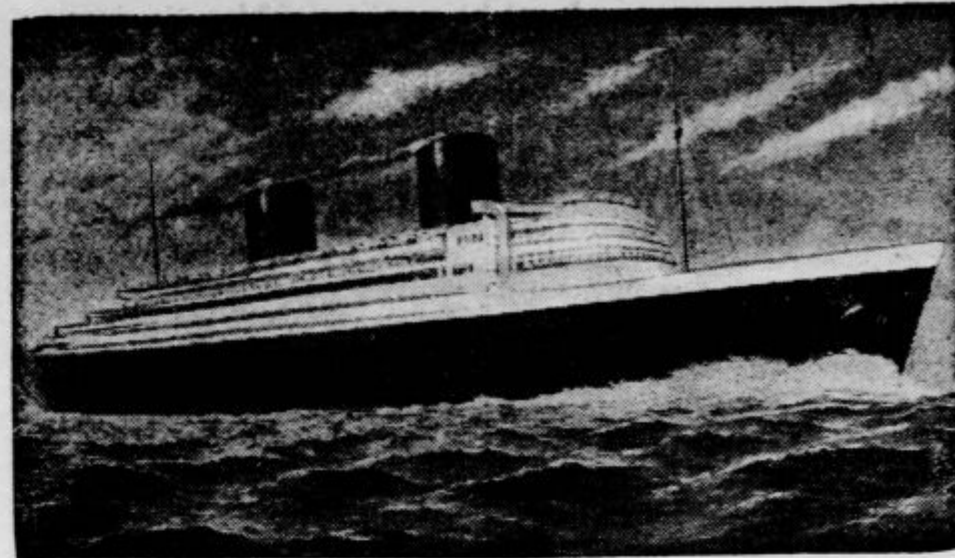
Neki mož je v Ziebingenu v Nemčiji odstranjeval s strešnega žleba ledne sveče. Pri tem je ravnil tako nespretno, da mu je oster kos ledu padel na nos in mu ga razcepil.

Finski general Valenius

poleg maršala Mannerhelma najpopularnejši vojskovodja finske obrambe, katerega odstranitev je eden glavnih mirovnih pogojev Moskve

Tajnik je »Queen Elizabeth«

85.000 tonski prekomornik angleške mornarice, največja ladja na svetu, ki je nedavno odplula v Ameriko, kjer ostane zadržana do konca sedanje vojne

Bolnišnica na kolesih

Motoriziran lazaret, ki se je dobro obnesel v sedanji vojni

Nemški Rdeči križ je delal dve in pol leta, da je pripravil svojevrstno napravo, ki se je pri prvih poskusih pravkar dobro obnesla. Gre za popolnoma motoriziran lazaret, prvo bolnišnico na kolesih. Sicer so imeli že v svetovni vojni »leteče lazarete«, a celo tam, kjer so ti razpolagali s popolno opremo, jim je primanjkovalo prostora. Nemci so stvar sedaj napravili drugače.

Osem vlakov po en motorni voz in dva priklopna voza vozi 32 barak iz lahke kovine s 400 bolniškimi posteljami in vso notranjo opremo do krajev, kjer jih trenutno potrebujejo. Posebni generatorji proizvajajo tok za razsvetljavo in kurjavo, po-

seben voz vozi s seboj 8000 l vode, posebno pralnico, kuhinjo, lekarno in desinfekcijsko napravo poleg prostora za rentgenske preiskave in obsevanja. Bakteriološkemu zavodu in drugemu laboratoriju za živilsko kemijo po deželnih cestah sledijo veliki stanovanjski omnišni za zdravnike in bolniške strežnice, za inženjerje, sanitetce in upravno osebje.

Ta lazaret na kolesih se je že sredi januarja v najhujših okoliščinah n. pr. v mrazu do 28 stopinj pod ničlo, odpeljal proti Lodu, da bi pomagal Nemcem, ki so se vračali iz Volinije v Nemčijo. In ob tej priliki se je dobro obnesel.

Pivo iz vodovoda

Senzacija, ki je mogoča samo v Ameriki

Ko so gospodinjke neke četrti ilinoškega mesta Joliet ta dni odpre vodovodne pipe, da natočijo vode za kuhinjo, jim je prišlo v nastavljen posede — pivo. Gospodinjke, ki jemljejo svoj poklic resno, so bile nesrečne, druge osebe pa so bile s to nenavadno novoto zelo zadovoljne. Neki možakar je reagiral na odkritje priljubljene pijače s telefonskim pozivom mestnemu vodovodu, naj bi pivo vendarle malo močnejše varil.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je sovjetska vlada v Moskvi po poročilih iz Helsinkov dala zapreti Kuusinenovo vlado na Finskem;

da sta v bližini švedsko-finske meje pri Iaskali trčila dva brzovlaka. Pri tem je bilo ubitih 30, hudo ranjenih pa 93 potnikov, večinoma otroci;

da je vrhovno poveljstvo norveške vojske dalo ukaz, naj se strelja na vsako tuje letalo, ki preleti norveško državno mejo; da so Turki prošle dni sestrelili bolgarsko letalo, ki se je pojavilo nad turškim ozemljem;

da je vodil novozgrajeni angleški prekomornik »Queen Elizabeth« na vožnji čez Ocean v Ameriko kapitan »Queen Mary« I. C. Townley;

da bo trajal obisk ameriškega državnega podtajnika S. Wellesa v Evropi dva tedna manj kakor je bilo prvotno nameravano; da bodo španci zgradili osem kilometrov od Escoriala Panteon za borce, ki so padli za koristi nacionalne španije.

Enotne ovratnice na Nemškem

Da bi preprečile nepotrebno razsipavanje z blagom so nemške oblasti za oblačilno industrijo izdale odredbo, ki dovoljuje za bodočnost samo šest oblik ovratnic. Za vsak oblik so določile največjo možno dolžino in širino.

Tako sme meriti dolga ovratnica kvečjemu 1,14 m, široka kvečjemu 11 cm in za ducat takšnih ovratnic ne smejo porabiti več nego 3 m blaga. Vzorca in vrsta blaga so poljubni. Izvzete so glede teh omejitev le ovratnice, ki so namenjene za izvoz.

Velik gozdni požar v Lombardiji

Pri Vareseju v Lombardiji je nastal ob vznožju Monte Scara gozdni požar, ki se je v hudem viharju razširil na pobočja sosednjih hrbov. Navzlic temu, da so prihitele gasilske čete iz vseh okoliških krajev, gozdni miličniki in vojaški oddelki, požara doslej niso mogli omejiti.

A NEKDOTA

Bogat zbiralec rokopisov je pisal nekoč slovitemu slikarju, da bi mu za njegovo zbirko poklonil nekoliko lastnorodnih vrstic. Prejel je sledeči odgovor:

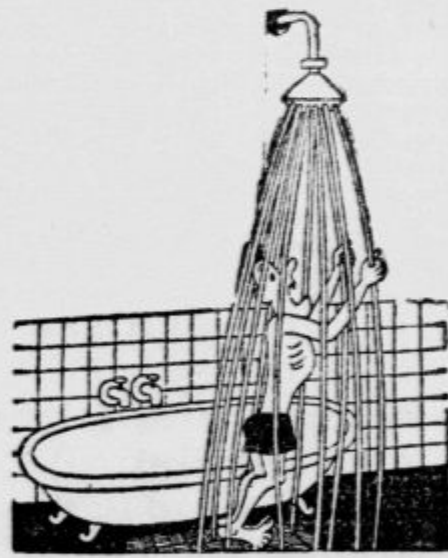
»Spoštovani gospod! Moj šef označuje vsako svojo sliko in risbo s svojim imenom. Prosim, poslušajte se tega. V ostalem ne daje nikoli avtogramov. S spoštovanjem — Tajnik.«

Nekoliko tednov pozneje je slikar srečal zbiralca in ga vprašal: »Ali ste se nad mojim odgovorom zelo jezili?«

»Gotovo«, je odgovoril zbiralec, »vrgel sem ga takoj v koš.«

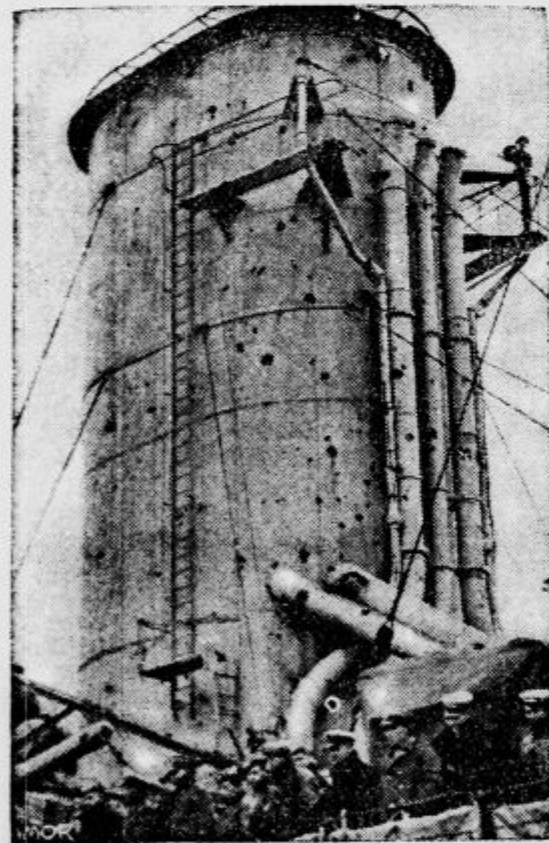
»Škoda«, je menil umetnik. »Pismo sem napisal namreč jaz sam. Tajnika sploh nimam.«

VSAK DAN ENA

»Na pomoč, na pomoč, topla prha je zamrznila in me ne izpusti iz objema...« (Bertoldo)

Dimnik križarke »Exeter«

Posnetek dimnika na angleški križarici »Exeter« neposredno po pomorski bitki pri La Plati

MICHEL ZÉVACO:

Don Juan

ROMAN.

Spet se je videl na ponthuskem gradu, v stari orožni dvorani. Spet je bral pismo, ki ga je bil našel v ročniku Ponthusovega meča, in vrstice, ki jih je bil že tisočkrat prečital, so mu znova plamenele v oči. Spet je doživljal prizor svojega dvoboja s Juanom Tenorim in spet mu je vstala pred dušo Leonora, kakor jo je bil zagledal tisti dan, v zapuščenih gostilni pri »Milosti božji«.

Leonora! Ko jo je klical iz globin svoje duše, so ga mahoma obile solze.

Prav zdaj mu je bilo umreti! Nikoli več je ne bo videl! Kolikšna nesreča! Kakšno strašno gorje!...

Pomisli! Je, da se mu pred mesecem dni, v nedavnih in vendar tako daljnih časih, ko še ni poznal Leonore, smrt ne bi bila zdela tolikanj okrutna. Tudi takrat bi mu bilo žal življenja, ki se mu je smehljalo s svojo najbolj rožnato zarjo. A kaj je bilo življenje brez Leonore! Šele zdaj se je zavedal, koliko žarke sreče utegne biti v človekovi poti po tej dolini solz. In zdaj, prav zdaj je bilo treba umreti... ne da bi vsaj še enkrat videl njo, ki je živela v njegovem srcu... O, umreti, ne da bi ji bil povedal...

»Nikoli ne bo zvedela...« je zamrmral. Takoj nato pa se je zdrnil ter dodal:

»In jaz ne bom nikoli zvedel imena in zgodbe svoje matere!...«

Tako je premišljeval Klotar Ponthuški, zdaj sedeč v naslanjaču, zdaj begajoč po čumnati. Časih se ga je polastila divja togota. Spet in spet se je zaganjal v vrata, da bi jih omajal, razbil in vrgel s tečajev. Časih se je pogreznil v nekakšno dremotico, iz katere je mahoma drgetaje planil kvišku.

Klotar je nazadnje nehal misliti. Nič več ni vedel, ali je zunaj te grobnice še svet živih ljudi.

Čustvo v njem je bilo ugasnilo; živel je le še z občutkom neznosne muke, v katero se je sosredila vsa njegova zavest...

Lakota!... Žej!...

Zdelo se mu je, da je močno oslabil in da se komaj še drži pokonci. Nejasno ga je obhajala želja, da bi si skrajšal smrtni boj. Časih, kadar se mu je za hipec vrnila zmožnost mišljenja, je zamrmral:

»Gotovo sem zaprt v tem brlogu že nekaj ur. Nisem vedel, da moreta lakota in žeja tako naglo ugonobiti človeka... Skrajšati smrti boj!...«

Loraydanove besede so čedalje vsiljiveje in oblastne napadale njegovega omagujočega duha.

Prisel je trenutek, ko je Klotar de Ponthus z obotavljajočo se roko poiskal bodalo za pasom... ga potegnil iz nožnice in s koncem prsta otipal ost... trenutek, ko mu je izpreletela možgane misel, da je najbolje, če zavpije to bodalo nad seboj in si ga

zasadi v srce, dokler ni prepozno... dokler ni njegova moč izčrpana...

XXVII.

LORAYDANOVA SREČA

Ko je Amauri de Loraydan zabrusil Klotarju Ponthuskemu svoje muke poslovilne besede, je še dobršno uro negibno stal pred vrati. Sklonjen, s prepredenim obrazom in potnim čelom je vlekel na uho, kaj dela sovražnik. Ko je Klotar skušal omajati vrata, je Amauri hitro izdrl meč. A kmalu ga je z bledim nesmeskom porinil v nožnico: dobro je vedel, da niti nekaj mož s sekirami ne bi zlepa vlomilo debelih, hrastovih, z železjem okovanih vrat...

Čumnata, kamor je bil zaprt Klotarja, je bila namreč v srečnejših dneh Loraydanovega rodu zakladnica, kjer so skrivali svoje zlato, drago kamenje in drugo bogastvo; zato je bilo vse ukrenjeno, da niso mogli ne zakladi iz nje ne vsiljivci vanjo.

»Poslednji zaklad Loraydanov je dobro shranjen,« je sam pri sebi vzdihnil Loraydan.

Tiho, po prstih je odšel ter skrbno zaklenil za seboj vsa vrata. Ključ je odnesel v svojo sobo in jih zaprl v skrinjo.

Nato si je obrisal čelo.

Mahničeno se je pogledal v zrcalo in videl, da je bled kakor smrt.

Vztrepetal je...

Zdelo se mu je, da samega sebe več ne pozna. Ta trdi obraz, te prepadene oči, ta usta s stisnje-

nimi ustnicami, da, vse to je bilo bolj ali manj podobno Loraydanu. Vendar, ali je bil to res on?...

»Morilec obraz!« je glasno dejal.

Nato je skomignil z rameni in se odvrnil. Čez čas se je znova pogledal, kakor da hoče kljubovati samemu sebi.

»Le glej ga! Morilec, praviš? Zakaj pa ne? Kaj je prav za prav zločin? Naj le bom morilec! Ako bo treba, jih pogine še več... in vse drugačni! Gorje, kdor pade meni v roke!...«

Zaskrpal je z zobmi. Šele polagoma ga je ta napetost živcev minila.

Dolgo časa je zamišljeno stal na mestu. Kdaj pa kdaj je prisluhnil, kakor bi ga bilo strah, da ne bi začul obupnih krikov, rjovenja, oddaljenega, zamirajočega ječanja svoje žrtve.

»Zidovi so debeli,« je rekel sam pri sebi. »Vrata so močna. Ne, ne, ničesar ne bom slišal. Ničče ne bo ničesar slišal!...«

Vrnil se je dol, poklical Brisarda in ga potuhnjen, zvedavo pogledal.

»Kaj sem hotel reči,« je dejal: »plemič, ki je prišel z menoj... in ki je pravkar odšel... saj si ga videl, ko je odhajal, jel?«

»Da, gospod,« je rekel Brisard.

»Si ga videl? Si videl, ko je zapustil hišo?...«

»Da, gospod,« je rekel Brisard.

Loraydanu se je zvrtilo v glavi. Pridušeno je zarobantil in prijel Brisarda za vrat.

»Podlež!« je zarohnel. »Ali si ga videl ali ga nisi?...«

Sumner Welles v Parizu

„Najelegantnejši mož Zedinjenih držav“

Pariz, 12. marca
Rooseveltov odposlanec Sumner Welles je razočaral vse novinarje držav, kamor ga je zanesla pot. Tudi v Parizu ni bil nič zgovornejši in ni bilo iz njega iztisniti niti najmanjše izjave, ki bi se dala kakorkoli tolmačiti v političnem smislu. Zato pa so se pariški listi posvetili zlasti zunanjo-stim Wellesovega poseta v Parizu. Opisali so do podrobnosti salonski voz, ki so ga ameriškim državljanom dale na razpolago francoske železnice in v katerem je Welles potoval iz Lausanne v Pariz. Razume se samo po sebi, da so francoske varnostne oblasti zelo skrbne za varnost važnega gosta in se je v istem vlaku vozila cela četa policijskih agentov v civilu. Ti so izstopili na vsaki postaji in obdali Wellesov voz, da se mu ni mogel nihče približati. Na neki večji postaji blizu Pariza je silil proti vozu Welles neki starejši mož, ki se ni dal odgnati. Naposled so ga agenti v ljudno povabili, naj gre z njimi na komisariat in ker je še vedno silil proti vozu, je prav malo manjkalo, da ga niso »pomirili na osterjši način«.

Položaj pa je rešil Sumner Welles, ki je tisti trenutek pogledal skozi okno svojega vagona in veselo poklical moža: »Halo, Kennedy!« Ko so agenti videli, da Welles pozna vsiljivca, so ga spustili, bil je nam-

reč ameriški veleposlanik, ki je prišel Rooseveltovemu odposlancu naproti. Pravijo, da je incident spravljal Welles v zelo dobro voljo, ki se ga je držala vse do Pariza in ki so jo tu skušali nekateri podjetnejši novinarji izkoristiti. Sprejel jih je res zelo ljubeznivo. Presenečeni so bili, da govori odlično francosko, še bolj pa jih je razveselil njegov poziv, da ga vsakdo sme vprašati, karkoli hoče. Preden pa je kdo utegnil slediti pozivu, je Welles dostavil: »Seveda vprašanja ne smejo imeti prav nobene zveze z mojim potovanjem in z mojo nalogo.«

Poročevalci so se morali zato omejiti izključno na nevažnejše stvari v zvezi z Wellesom, ki pa jih Parizani vseno prav radi čitajo. Tako se je izvedelo, da je v hotelu Ritz bilo nekoliko odličnih gospodov, ki so vsakomur pretipali žepa, preden so ga spustili v hotel. Nadalje, da je Welles opravičil sloves »najelegantnejšega moža Zedinjenih držav«, saj je že prvi dan svojega bivanja v Parizu štirikrat menjal obleko. Te obleke so poročevalci prav podrobno popisali. Zabeležili so tudi pozornost policijskega ravnanja do ameriškega poselnika. V četrtek opoldne siren niso smele tuliti in se v tem Pariz razlikuje od Berlina; tam so namreč gosta pozdravili s tuljenjem vseh siren.

BELEŽKE

Družabni večer JNS v Beogradu

V nedeljo zvečer je bila v veliki dvorani hotela »Zanatski dom« v Beogradu prva družabna zabava članov Jugoslovanske nacionalne stranke. Zabavo so organizirali beograjski omladinici JNS in je po poročilih listov v vsakem oziru odlično uspela. Prvi del so izpolnile koncertne točke, nato pa je sledil ples. Zabavo so obiskali med drugimi predsednik stranke Peter Živković, prvi podpredsednik Jovan Banjanin, dr. Kumanudi, Ilija Mihaljević, inž. Daka Popović, Vasilje Trbić in drugi.

Proračunske dvanajstine

V vladnih krogih posvečajo sedaj glavno skrb proračunu za leto 1940/41. O tem je bilo govora tudi na zadnji seji vlade pretekli četrtek. Vprašanje novega proračuna je letos posebno delikatno, ker je povezano z vprašanjem finančne samostojnosti banovine Hrvatske. Vlada pripravlja ureditev finančne avtonomije banovine Hrvatske s posebno uredbo, ki bo objavljena istočasno s proračunom za prihodnje proračunsko leto. Ker pa je problem zelo kočljiv in zapleten, bodo zaenkrat objavljene le proračunske dvanajstine, najbrž za štiri mesece. S tem bo pridobljeno dovolj časa, da bo mogoče doseči politični sporazum dopolniti tudi s finančno-gospodarskim.

Konferenca dr. Mačka

Podpredsednik vlade dr. Maček, ki se je večer vrnil v Beograd, je imel v svojem kabinetu konferenco z ministroma Mihaljevićem in dr. Smoljanom, ki sta se v nedeljo mudila v Subotici, kjer sta imela posvetovanja s tamošnjimi zastopniki JRZ in HSS. Dr. Maček je imel nato več konferenc tudi z drugimi ministri, predvsem z dr. Konstantinovičem.

Politične razmere

v Vojvodini

Poročali smo že, da sta se mudila v nedeljo v Subotici, kjer sta bila za nedoločen čas odložena manifestacijska zbora vojudinskih Hrvatov in Srbov, ministra dr. Barisa Smoljan in Mihaljević. Minister dr. Smoljan je sprejel novinarje in jim izjavil, kakor posnemamo po »Politiki«, da sta skupaj z notranjim ministrom Mihaljevićem proučila neljube dogodke, ki so se pojavili zadnje čase in ki niso v skladu s politiko sporazuma. Oba bosta poročala vladi, ki bo gotovo ukrenila vse primerno, da se prične z izvajanjem politike narodnega sporazuma tudi v Vojvodini. Minister je nato nadaljeval:

»Vtisi, ki sem jih nabral, niso razveseljivi in mislim, da so nujno potrebni ukrepi, ki bodo razčistili položaj. V kraljevski vladi ni niti enega člana, ki ne bi bil za to, da se politika narodnega sporazuma tudi na terenu izvede do zadnje konsekvence. V trenutku, ko bo nastopil preobrat in bodo pričeli voditi politiko ljudje, ki imajo zaslobo med ljudstvom, bo sporazum tu. Nesreča je, da so pri nas vodili politiko ljudje, ki nimajo nobene zaslobo med ljudstvom. Položaj pa je tak, da nujno zahteva odločnih korakov.«

Iz Stojadinovićeve dobe

V soboto je bila v Beogradu razprava proti beograjskemu odvetniiku Momčilo Jankoviću, ki ga je tožil ugledni član Jugoslovanske nacionalne stranke in bivši poslanec dr. Sprko Vukanović. Momčilo Janković je bil intimen prijatelj bivšega šefa JRZ dr. Milana Stojadinovića in duša takratnega kluba mestnih svetnikov JRZ v beograjski občini. Na seji beograjskega mestnega sveta dne 23. aprila 1936 je Momčilo Janković ostro napadel dr. Vukanovića, ki je bil v preiskovalnem zaporu v zvezi z znanim Arnatovičevim atentatom na takratnega predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića, ter dejal med drugim:

»Dr. Vukanović je bil član tiste družbe, ki je s svojimi deli osramotila ves naš narod. Omenim naj samo njeno osramotitev v narodni skupščini. Ta človek je še danes v službi beograjske občine, a počenja tako sramoto. Krona vseh teh malopripih dejanj pa je bil atentat na predsednika dr. Milana Stojadinovića. Dr. Vukanoviću je bilo v teku preiskave dokazano, da je bil član družbe, ki je pripravljala ta atentat. Človek, ki ga je sodišče osumilo, da je sodeloval v pripravah za kak atentat, ne more biti moralno neoporečen. Zato ga bomo mi odstranili iz naše sredine ter poklicali na odgovornost. Mislim sem, da o tej zadevi sploh ne bo treba govoriti na javni seji in da bomo prešli molče preko odpušta nedostojnega nameščena mesta Beograda.«

Obtoženi Momčilo Janković se je zagovarjal, da se ne spominja več, kaj je govoril na takratni seji. Stenografske beležke na podlagi katerih je bila sestavljena tož-

ba, kaže ne odgovarjajo pravi sliki poteka mestne seje. Predlog za odpuščanje dr. Vukanovića je prišel od predsedstva občine in on, Janković, je samo s kratkim komentarjem utemeljil potrebo njegovega odpušča. Zasišane priče so izjavile, da se ne spominjajo več dobesedno govora obtoženca. Spominjajo pa se še sedaj, da so bili očiti proti dr. Vukanoviću zelo težki.

Po zasišanju prič je sodišče izreкло obsojdo in obsodilo obtoženega Momčila Jankovića na tri mesece strogega zapora pogojno in na globo 3600 dinarjev.

Odkupnina za beograjski radio

V Beogradu povzroča mnogo komentarjev položaj beograjske radijske postaje. Leto sem se že bje boj o tem, ali naj postane beograjski radio last države, ali pa naj ga še naprej upravlja privatna družba. Pod Stojadinovičem je izgledalo, da bo ostala beograjska radijska postaja še v naprej v eksploataciji privatne družbe, ki se je potegovala za podaljšanje zadavne pogodbe za 15 let. Bilo je to 1. 1936 za časa proračunske razprave. Proti tej nameni so ostro nastopili poslanci in senatorji Jugoslovanske nacionalne stranke in končno je izjavil takratni poštni minister dr. Kalandjerić senatorju dr. Kramerju po njegovem govoru v finančnem odboru senata, da umika svoj predlog za podaljšanje koncesije privatnim družbam. Vprašanje je nato zaspalo do 1938 leta, ko se je ministrstvo za pošte definitivno odločilo odkupiti beograjsko in zagrebško postajo in ju prevzeti v svojo upravo. Pričela so se pogajanja, ki pa sta jih obe radijski družbi umetno zavlačevali, ker so bili dohodki zaradi naraščajoče meinarodne napetosti od meseca do meseca večji in zato večje tudi odškodninske zahteve obeh družb.

Lansko leto je vlada vmesla v finančni zakon člen o podražavljenju beograjske in zagrebške postaje. O razlastitvi zagrebške postaje smo že parkrat poročali. Za razlastitev beograjske postaje je bila postavljena posebna komisija, da bi določila odkupno ceno. Komisija je predlagala, naj država plača radijski družbi za inventar in izgubljeni dohodek okoli 9,5 milijona dinarjev. Na pritožbo družbe je bila sestavljena nova komisija, ki je še enkrat proučila ves material in predlagala, naj bi država plačala dosedanjim lastnikom beograjske postaje kar dvakratni znesek, to je blizu 19 milijona dinarjev, od tega za inventar 7 in pol milijona, ostanek pa za izgubljeni dohodek. Pri dveh tako različnih ocenah postojnega ministru ni preostajalo drugega, kakor da je sestavil še tretjo komisijo. Tudi ta je zaključila pred nekaj dnevi svoj posel in mu predložila svojo oceno, v kateri priporoča državi, naj odkupi beograjsko radio postajo za 10 milijonov dinarjev.

Kariera g. Nedeljkovića

»Narodni glas«, ki izhaja v Beogradu, poroča, da se je pričel približevati bivši generalni direktor Poštne hranilnice dr. Milorad Nedeljković srbskim zemljoradnikom. Delovanje dr. Nedeljkovića je tudi naši javnosti dovolj znano. Osebo so ga predstavili Slovencem gospodje iz Kopitarjeve ulice, ki so ga takrat, ko je imel predavanje v njihovem Rokodelskem domu, proglasili za enega največjih jugoslovanskih gospodarstvenikov. Dr. Nedeljković je bil takrat namreč intimus predsednika dr. Milana Stojadinovića. Sedaj poseda, kakor ve povedati »Narodni glas«, sleherni dan v beograjski kavarni »Ruski car« v družbi srbskih zemljoradnikov. List pravi:

»Tako je tudi dr. Nedeljković obrnil brat dr. Milana Stojadinovića, katerega je svoje dni, dokler je bil na oblasti, s takim svetim navdušenjem koval v zvezde. Sicer pa bodo zemljoradniki z dr. Nedeljkovićem res mnogo pridobili, saj mu je ostalo od cele njegove organizacije »Agrarna misel« četvorica ljudi, ki zdaj z njim poseda po kavarnah.«

Lloydov zvon v Londonu

Zadnje večere sem se je vnela med nemškimi in angleškimi radijskimi postajami nova vojna. V nedeljo zvečer so nemške postaje javile, da je prenehala biti zgodovinski zvon na palači Lloyd v Londonu, ki je vedno z dvakratnim udarcem sporočil, kadar se je potopila kaka angleška ladja. Po zatrevanju nemškega radia se je zadnje tedne Lloydov zvon tako pogosto oglašal, da se je lotevala Londončanov že prava panika. Zaradi tega so ustavili do nadaljnjega objavljanje ladijskih nesreč s tem zvonom. Ker pa so Nemci kavalirji, bodo odalej preko svojih radio postaj nadomestili Lloydov zvon in pred vsako emisijo z udarci gonga javili, koliko ladij je bilo dotični dan potopljenih. Za vsako ladjo bodo udarili dvakrat na gong.

Res so že v nedeljo nemške radijske postaje pred svojimi emisijami s dvanaestimi udarci na gong napovedale potopitev šestih ladij.

Nemškim radijskim postajam odgovarjajo angleške, ki trdijo, da so si zgodbo z Lloydovim zvonom izmislili v Berlinu. Lloydov zvon ni nikdar javljal potopitve katerekoli angleške ali druge ladje. Oglašil se je le takrat, kadar je imel kak brod zakasnitev. Ker prihajajo sedaj vsi brodovi v angleška pristanišča z večjimi ali manjšimi zakasnitvami, bi moral Lloydov zvon nepretrgoma zvoniti noč in dan. Zato in samo zato se je odločila uprava Lloydove palače, da za nedoločen čas opusti ta sicer prastari običaj.

Odmev našega nedeljskega uvodnika

Naš nedeljski uvodnik v katerem smo iznesli nekaj misli o perečem notranjepolitičnem položaju, je gospode v Kopitarjevi ulici hudo vznemiril. Namesto da bi nanj stvarno odgovorili in vendar že enkrat otvorili tako potrebno razpravo, kako si Slovenci in posebej se ta gospoda zamišljajo bodoči položaj Slovenije v sklopu nove ureditve države, se zaganjajo v nas in dolžijo »Jutro«, da spletkari proti slovenski banovini. Obenem pa so v isti sapi zopet poskusili denuncirati »Jutro«, da »anotoluje proti hrvatskim in srbskim politikom« in da »spletkari istočasno tudi proti ustvarjajoči se hrvatski in prihodnji srbski banovini, ker želi, da bi ostalo vse pri starem.«

Onkraj Zmajevge mostu očitno pozabljajo, da berejo v Zagrebu kakor v Beogradu »Jutro« sami in da pri tem prav nič ne potrebujejo njihovih samovoljnih komentarjev. Z njimi so lahko služili svoje dni dunajskim hofratom, ko so jim tolmačili srbsko pisanje slovenskih naprednih listov, srbski in hrvatski ljudje pa znajo že dovolj slovensko, da si lahko sami ustvarijo sodbo o pisanju in nagibih slovenskih naprednih listov.

To potrjuje najbolje dr. Mačkov organ »Hrvatski dnevnik«, ki objektivno razpravlja o nedeljskem »Jutrovem« uvodniku in v svojem torkovem notranjepolitičnem uvod-

Poljski prostovoljec na zapadu

»Osservatore Romano« poroča, da se na zapadnih bojiščih opaža stalen dotok poljskih prostovoljcev iz Amerike. Na letališča v Angliji prihaja zlasti iz Južne Amerike vedno večje število poljskih pilotov in opazovalcev, ki se vežbajo z angleškimi letali in po par tednih odhajajo na fronto.

Isti list poroča, da je poljski poslanik v Londonu izročil v zunanjem uradu formalno protestno noto proti novemu nemškemu zakonu, ki povišuje število članov nemškega rajhstaga »sorazmerno s prirastkom prebivalstva zaradi priključitve poljskega ozemlja«.

niku. Glasilo dr. Mačka pravi, da je bil »Jutro« članek interesanten, ter citira njegovo glavno vsebino, ki jo označuje »v mnogočem za točno.« Ne strinja pa se s tem, da bi »moral Slovenci sodočevati pri ureditvi države tudi takrat, ko ne prihaja v poštev Slovenija. Z unitarističnega stališča ima sicer »Jutro« s svojo zahtovo prav, toda ta ideologija, ki ji je ljubljanski list ostal zvest, je že pokopana. Slovenci so po našem mišljenju pogrešili, ko so zvezali vprašanje banovine Slovenije s formiranjem in kompetencami banovine Srbije. Tako so povezali lažjega s težjim problemom in si sami prizadejali odvise ne-prihike. Znano je, kako je dr. Maček reagiral na sklepe izvršnega odbora JRZ, ki so bili sprejeti na predlog dr. Kreka. Ti sklepi so že itak iznenadili politične ljudi, ker je bilo še na predvečer te seje oficijelno objavljeno, da bo razpravljala samo o tekočih vprašanjih. Po našem mišljenju bi morali Slovenci v prvi vrsti pomagati Hrvatom, da si izgrade čim prej in čim bolj popolno hrvatsko avtonomijo. Ko bi bilo to delo opravljeno, potem bi lahko pristopili tudi k formiranju banovine Slovenije, ki bi lahko dobila iste stvarne kompetence in enako finančno neodvisnost, kakršno bo imela Hrvatska, seveda pod pogojem, če bodo to res zahtevali kompetentni slovenski politični faktorji.«

Jubilejni koncert Akad. pevskega zbora

Ljubljana, 12. marca

Akademski pevski zbor je proslavil v ponedeljek dvajsetletnico univerze kralja Aleksandra v Ljubljani s koncertom v veliki Unionski dvorani. Zbor, ki je zrasel takorekoč na prstih tega našega najvišjega znanstvenega zavoda, se je na ta način odločil svojemu zaščitniku. Po drugi strani pa je hotel po svojih močeh prispevati k proslavi dvajsetletnice s samostojnim koncertom.

Da je vladalo za koncert ogromno zanimanje, je pokazala do zadnjega kotička zasedena dvorana, ki je bila vsa v svečanem razpoloženju. Pokroviteljice APZ Nj. Vel. kraljice Marijo je na koncertu zastopal brigadni general Kukavica, navzoč pa so bili številni visoki predstavniki oblasti in institucij ter zastopniki vseh kulturnih društev. Poleg drugih so prišli ban dr. Natlačen, dr. Korošec, predsednik Akademije znanosti dr. Nahtigal, škof dr. Rožman, župan dr. Adlešić, zastopnik »Pravnika« dr. Sajovic, francoski konzul Remerand, zastopnika italijanskega in nemškega generalnega konzula, skoro vsi vseučiliški profesorji itd. Iz Ljubljane odsotnega dr. Kramerja je zastopal glavni urednik Virant. Kot domačin je goste sprejemal rektor univerze dr. Slavič.

Za uvod je Akademski pevski zbor že takoj ob nastopu navdušeno pozdravljen, zapel državno himno. Pobožni akordi njegove srbskega dela so prešli v bolj razgibano pesem hrvatske himne in zaključek je tvoril začetek naše slovenske narodne koračnice. Sprito ogromnih dogodkov, ki pretresajo svet je bil vtis dovršeno zapete himne na vse navzoče še izredno močan.

Predsednik APZ g. Boris Trampaž je pred sporedom spregovoril kratko uvodno besedo.

»Poslanstvo vseučilišča v narodu — je med drugim dejal — smo pojmovali kot funkcijo najvišjega, zato pa tudi najbolj odgovornega kulturnega zavoda. Iz vseh področij narodovega življenja mora jemati problematiko in jo v znanstveni obravnavi reševati bodisi neposredno v znanstvenih delih, bodisi po svojih znanstvenih in kulturno vzgojnih, zavednih in odgovornih izobraževalnih. Skromen, a nič manj odgovoren odsek tega širokega poslanstva vseučilišča smo gledali tudi v delu Akademikega pevskega zbora. Stroga merila, ki veljajo za vseučilišče, smo postavljali tudi svojem delu. Naše letošnje delo, ki pada v dobo, ko obhaja naša univerza svoj dvajsetletni jubilej, naj bi ji bilo prav po takšnem pomenu svojem — skromno vezilo.«

K dirigetskemu pultu je pristopil pevo-vodja g. France Marolt, deležen toplega pozdrava. Sinočni koncert je veljal skladateljem, ki tvorijo nekaj prehoda iz čitalniške dobe v »Nove akorde«. Našem glasbenemu spominu so to sama draga imena kakor Volarič, Kocjančič, Leban, Gerbič, Pirnat, Svetek, Sachs in Mihaljević. Navzlic podrobnim izklesanostim njihovih del, v kolikor so bila na koncertnem sporedu, niso mogla prav vzgati. Ali občinstvo dobro loči, slavnostno razpoloženje in pietetno hvaležnost, ki jo je dolžno svojim zaslužnim prednikom. Ti pevci so v čitalniški dobi opravili ogromno delo. Navduševali so njegovo duhovno vodstvo in že tudi najsišre plasti našega naroda za visoke cilje narodne kulture, za narodno samostojnost. To so se stekali potoki in studenci, iz katerih je črpala tedanja mladina nebeško čisto studenčnico svojega narodnega vero-vanja in delovanja. Opravili so svoje...

V odzivu so se zgrnili na odru odposlanci, da se zahvalijo APZ za njegovo dosedanje delo. Rektor dr. Slavič se je mladim pevcem zahvalil v imenu univerze in jim izročil krasen lavorjev venec. Spoštovanje in priznanje so izrekli svojim tovarišem odposlanci JNAD Jugoslavija Akademike zveze, primorskih akademikov, Akademike ženskega pevskega zbora in »Slovenskega kluba«.

Po odzivu so se vrstile sodobnemu glasbenemu čustvu nekoliko bližje skladbe. Občinstvo jih je sprejemalo z močnim za-

nimanjem in zbor je zopet žel aplavze, kakor jih je bil vajen na svojih zadnjih nastopih. Michlove balade so vnesle v dvorano nekaj etično meditativnih viskov, v dobri meri delo Askerčeve muze.

Koncert močnega družabnega in kulturnega blesta, tako bi mogli sklepno označiti sinočno prireditve v Unionski dvorani, ki jo je v prvem delu oddajala tudi naša radijska postaja.

Snočni koncert APZ, ki ga je vodil in pripravil njegov umetniški mentor, organizator in vzgojitelj g. France Marolt je bil posvečen skladateljem nam nekako med čitalničarji in pojavom »Novih akordov«. Nekateri segajo že tudi v dobo te naše, za tedanje čase uprav prevratniške glasbene revije. Koncert sam je bil po naznanilih v časopisih »stilnega« značaja. Nadaljeval je dosedanje delo tega zbora, ki hoče, kakor vse kaže, naštudirati naše pevsko glasbeno delo od njega prvih narodnih in umetnih začetkov pa tja do najnovejšega časa. Poudarek, novost leži na izrazu »stilna«. Zbor zajema posamezne skladatelje in dobe ter jih uvršča v stilne enote. Naravno, da so po čitalničarjih prišli sedaj na vrsto skladatelji med čitalnicami in »Novimi akordi«. Ali pa tudi vsi ti tvorijo »stilno« enoto je vprašanje. Težko bi bilo razumeti to skupnost recimo med Volaričem in Sachsom ali celo med Volaričem-Kocjančičem-Lebanom in Michlom. Tu bi kvečjemu izraz stilo zalegal, če mislimo na izvedbo kot tako.

S tem prehajamo na umetniško delo pevo-vodje samega. Njegove organizatorne sposobnosti so neizpodbitne in enako močna je njegova veljava na znanstvenem polju. Tu se je posvetil proučevanju našega glasbenega folkloru z namenom dvigniti iz folklorne zaklade, ki lahko še sodobnemu glasbenemu človeku nekaj povedo. In pa: povratek k narodnemu glasbenemu izrazu, da bi tudi naša umetna produkcija zaživela iz poljan domačih logov in črpala svoje soko iz narodove duše, plemenit navdih, ki se križa že tudi z drugimi podobnimi stremljenji v naših glasbenih krogih. Maroltova prizadevanja segajo zgodovinsko daleč v našo preteklost, kjer leže še nepotvorjeni pevski izrazi naše duše. Vprašanje je, koliko se mu bo posrečilo poleg znanstvenih uspehov in popularizacije seči še na neposredno glasbeno tvornost in s svojim delom oploditi naše aktivne glasbene tvorce. Najbrž bo tudi med nami obveljalo pri drugih narodih toli potrjeno pravilo, da šele moški skladatelji ustvarjajo glasbeni izraz svojemu narodu, da ga iz svojega uprav diktrirajo in da s svojim delom zagrnejo vse druge bolj slabotne in neboljgane zarodke.

Po drugi strani je g. Marolt vzel svoje umetniško delo pri APZ z nekake vzgojiteljske strani. Svoje mlade pevce uči peti, pevška kultura mu je prvo, izraz in vse ostalo je drugotnega značaja. Od tod njegov poudarek na uprav komorni način petja in vsega učinkovanja. Marolt je v prvi vrsti pedagog. Gre mu za odtenke tega plana, onega vokala, za oni accelerando, za podoben izraz te fraze. Pri tem pazi na čistost glasu, na ubranost, a predvsem na intenziteto vsakega glasu, ki ga tehta, pretehta v vseh njegovih odtenkih, preden je z doseženim zvokom zadovoljen. Morda žide v tem tehtanju predaleč. Da se zavesti od akustike vezbalne dvorane in glasovi ostanjejo pretenki, morda prešibki, kakor se je zgodilo snoči z njegovimi basi.

Četudi glasbenik more pozdraviti spored snočnega koncerta, občinstvo, kakor je bilo videti, ga ni predaleč od nas so mnogi skladatelji, vsaj v izvedenih skladbah, da bi mogli še nekaj povedati sodobnemu človeku. Nekaj primitivnega je v njihovih delih, ki se ne da primerjati z visino glasbe drugih narodov istega časa. Izvirnih, res umetniških misli je malo. Bolj borna je bila njihova stvariteljska sila. A, kajpak, v naši sredini, v tisti čitalniški dobi so opravili delo, kakor največji med drugimi narodi. Čitalniško dobo in njene skladatelje kaže čitati z njihovega stališča,

tedaj relativno, morda s stališča narodove delovne psihologije, ali psihologije narodnih podvigov. Zato nikakor ne soglašam z mnenjem, ki ga je o tej dobi in po mojem tu-di o tedanjih skladateljih izrekel glosator »Koncertnega uvodnika«, ko piše: »Tako pa je čitalniško »besedovanje« za svoje rodoljubno poveljevanje, prazno govorničenje, malomeščansko navdušenje za »blagor naroda« zahtevalo Hajdriha, Kocjančiča, Lebena v vrsti drugih glasbenih talentov, ki so neplodno ginili za ta puhli, dekorativni nič.« Kolikor trditve, toliko zmoti! Ne, še danes je pietetni ozir na to slavno dobo naše narodne preteklosti, kljub Cankarju, ki jo pač moral razdirati, da je gradil novo, tako živ, da morejo ti skladatelji celo na spored slavnostnih koncertov...

Oboževanje vsega v naši preteklosti, njeno vrednotenje z absolutnega, ne z zgodovinskega in relativnega stališča vodi k malikovanju, ki je tudi v glasbi nekaj nevarnega. Dokler ostane v domačem krogu, naj bo. A ko prestopi naše meje in se hoče predstavljati kot naša tvorna kvaliteta, tedaj utegne nastati ogromna in neopopravljiva škoda za naš umetniški sloves, za našo kulturno veljavo.

Snočni koncert radi svojega anahronističnega sporeda ni bil na tisti umetniški višini, ki smo ga sicer vajeni od zbora. A tudi zbor sam je v tehničnem oziru ni dosegel. Omenil sem že neravnovesje posameznih glasov. Basi so bog vedeli iz kakšnih vrazjih akustičnih vzrokov zveneli kakor odmev v ozadju in se niso zvali z ostalimi glasovi v tako krepko enoto, kakor so skladbe na mnogih mestih zahtevale. Lebanova Nagrobница se je končala s čudovitim akordom. Zbor je dosegel svoje najlepše točke v drugem delu sporeda. Michlovi baladi sta dali priliko, da je dinamično izenačil bolj medli vtis prvega dela. Svetel, Sachs in Michl že segajo v »Nove akorde«. Akordično si že pomagajo s pos-trimmi izprememami.

Prav zanimivo bo, ko bo zbor prešel na sodobne skladbe in ko bo vprašanje izvirne interpretacije (ki ga hoče Marolt reševati po svoje tudi pri naših starejših, kompozicijsko in izrazno silo enostavnih skladateljih) stopilo v svetlo ospredje. Tedaj bo zbor s svojim tehničnim znanjem stal pred pravimi, umetniškimi problemi.

Koncert je nudil glasbeniku mnoge poučne strani, a dvomimo, da je občinstvo našlo na njem tisto uteho, ki jo pričakuje še zlasti ob velikih in slavnostnih dogodkih. To psihološko stran koncertne dvorane bi kazalo pri sestavljanju naših sporedov še prav posebej upoštevati!

Dr. A.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Dtn 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Dtn 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dtn 12.—. Dopolni in zbirne se računajo po Dtn 2.— za vsako besedo, Dtn 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Dtn 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dtn 20.—. Vsi ostali oglasi se računajo po Dtn 1.— za besedo, Dtn 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Dtn 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dtn 17.—.

Službo dobi

Izprašanege

1. strojnika za pogon lokomobile, — isčemo. Ponudbe pod šifro na ogl. odd. Jutra, 5034-1

Zanesljivega

vratarja po možnosti biseru de- tektiva ali žandarja za službo podnevi išče ve- če industrijsko podjetje s pribl. 300 delavci, v sru- zu Maribor levi breg. Dobri računski in prednost. Ponudbe pod šifro na ogl. odd. Jutra, 5035-1

Frizerko

dobro moč takoj sprejme. Franojo Piro, Kranj, La- jerjeva ulica 1. 4836-1

Krojaškega

pomočnika sprejemam takoj za splošno dela. Ludvik Roškar, Ri- janska 2. 5220-1

Gospodično

za kartonska dela, spre- jemam takoj s 5.000 din za nov praktičen pred- met. Zanimati ni izključeno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Eksistenca«. 5223-1

Briv. pomočnika

dobrega, sprejemam takoj. Naslov v vseh poslovalni- cah Jutra. 5216-1

Briv. pomočnika

sprejme za stalno, samo do- brega in hitrega takoj Josip Petrič, Trzin. 5207-1

Čevlarskega

pomočnika dobrega, za zbita dela, — sprejemam takoj stalno Kant- jože, Kranj, Jutra pod »Eksistenca«. 5208-1

Manufakturna

trgovina bi sprejela v skupno sode- lovanje trgov. pomočnika ali potnika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Eksistenca«. 5200-1

Mesarski pomočnik

začetnik, pošten ter zane- sliv, dobi takoj mesto. — Franc Ocvirk, mesar, Pov- šetova 38, Ljubljana. 5202-1

Hlapca h konjem

sprejemam. Ivan Porenta, Zavogel 16, p. Dobrunje. 5206-1

Službe išče

Prodajalka se želi naučiti nemščine, ki jo že nekoliko obvlada. — Nairate bi šla v kakšno tr- govino v Celju ali Maribor. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Kakršnokoli stroka«. 5218-2

Manufakturni

z večletno prakso, več je- zikov, išče mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prima reference«. 5226-2

Hmeljski oskrbnik

z dolgoletnimi spričevili, — išče zaposlitve. Cenj, po- nudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Samostojena«. 5221-2

Trgovski pomočnik

mlad, pošten, in zelo ve- sten, išče zaposlitve v trgo- vini mešane stroke. Gre tudi za skladiščenja. Ivan Jam- nik, Zgor. Pirnice, pošta Medvode. 5198-2

Prodajalka

z znanjem nemščine, želi prenesti službo. Gre tudi na deželno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nemščina perfektno«. 5162-2

Prodaj

Srebrne lisice izredno velika izbira pre- krasnih eksemplarjev, se- zda najsene kupijo pri krznarstvu Dolenec Jože, Sv. Petra cesta št. 19. 88-6

Dve pisalni mizi

in ena pisalna mizica na- prodaj. Gospodstva 3/1. prva vrata. 5205-6

Auto, moto

Kupim Topolino avto »Fiat« v najboljšem, brezhibnem stanju. Kurb, Celje. 5197-10

Kapital

Davčne prošnje za odpis davkov davčne napovedi itd. sestav- lja Davčna poslovalnica, Ljubljana, Kolodvorska 41. 5082-16

Hranilne knjižice

Ljubljanske kreditne banke ugodno napredaj pri Ban- ko kom. zavodu Maribor. 4737-16

Sobe išče

Dve sobi event. eno večjo, iščem za pisarno v sredini Ljubljane. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nairate okrog sode- ščja«. 5190-23a

Sobo

lepo opremljeno, večjo, v centru, vhod najraje s stop- nišča, išče gospodično za 1. april. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Solnčno«. 5220-23a

Stroji

Sivalni stroj malo rabljen, in radijski aparat 4+1 v brezhib- nem stanju poceni na- prodaj. Nova trgovina. nasproti Gospodar zveze 4908-29

Trgovci!

Orehova jedra, adivov in cvetlični meš. kupite naje- neje v Medarni, Ljubljana. Židovska ulica 6. 4584-33

Razna butelčna vina,

penušce Fruškogorski biser naročite pri M. Cesar vinskogrovinu, Ljubljana 7 Gasliška ul. 3. Telef. 23-69. 5005-33

Informacije

Podpisana nisem plačila dolgov, ki jih napravil moj mož No- vak Anton. — Novak Ema, Nova cerkev, Celje. 5223-31

MODROCE

patentne postelje mreže nudi solidno in po nizki ceni

R. RADOVAN

tapetnik Mestni trg 13.

SENZACIONALEN PREOBRAT TRAJNE ONDULACIJE!

Cenjene dame vlijudno obveščam, da sem strokovno izpopolnil izvrševanje trajne ondulacije brez električnega toka in brez aparata, tako da tudi najboljčutljivejši živel lahko prenesejo, ker se izvršuje z neobčutno toploto.

Ta novi način ondulacije nadkriljuje do danes vsa dela, ki so se do sedaj izvrše- vala v trajni ondulaciji. Zajemčeno, da ne kvarim lasem roževine in ne uničuje masčobe in vitaminov. Barva las se ne izpremeni niti pri barvanih in blondiranih lasih.

Da je resnično brez elektrike in brez aparata se prepričajte v mojem salonu, da vam napravim na zahtevo poskusni navijač brezplačno.

Se priporoča frizer in strokovnjak v najnovejšem trajnem kodranju

VAŠL CIRIL,

BORŠNIKOV TRG 4 (Tramvajska postaja)

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 13.: Na prisojni strani. Izven. Glo- boko znižane cene od 16 din navzdol. Četrtek, 14.: Strahopetec. Red četrtek. Petek, 15. ob 15.: Rdeče rože. Izven. Glo- boko znižane cene od 14 din navzdol.

Po cenah od 16 din navzdol bodo upri- zorili izven abonmaja dravi zabavno vese- loigro Helge Krogove: »Na prisojni stra- ni«. Abonente reda B ponovno opozarja- mo, da odpade zanje najavljena predstava: »Kupčija s smrtjo« radi obolevosti g. Li- paha, in prosil p. n. abonente, da to upo- števa. »Na prisojni strani« je štiride- janska veseloigra, v kateri je pokazala finska pisateljica konflikt dveh parov: krizo zakoncev in dveh, ki se šele iščeta. Ljubozivno delo ima v dialogih mnogo du- hovitih utrinkov, ki osvetljujejo mišljenje in čustvovanje sodobnih ljudi.

V petek popoldne bodo igrali kratko- časno, humorno in nad vse zabavno vese- loigro Benedetija »Rdeče rože«. Ljub- sumnost moža in ženinini manevri, da bi spoznala neznanca, ki ji pošilja rože, so

večina te prikupne igre. Igrajo Mira Da- nilova, Jan, Sancin in Slavčeva. Režiser dr. Kreft. Opozorjamo, da veljajo za to predstavo globoko znižane cene od 14 din navzdol.

OPERA

Sreda, 13.: Lumpacijs Vagabundus. Red sreda. Četrtek, 14.: Balet Hrestač. Jolanta. Red A.

Petek, 15.: zaprto. (Generalka). Sobota, 16.: Adriana Lecouvreur. Premie- ra. Premierski abonma.

V soboto bo premiera velike italijanske opere »Adriana Lecouvreur«, ki jo štejejo med najefektnejša dela italijanske lita- rature. Barvita glasba, polna najlepših melodij, se kot nalašč prilaga malce, ro- mantičnemu dejanju, ki je povzeto po zna- ni drami E. Scribea in E. Legouveja. Med glavnimi partijami je zlasti hvaležna na- slovna, ki jo bo pela Vidaličeva, dalje par- tija saskega grofa Mavricija (Franc), do- brodrušnega režiserja Michonneta (Janko), princa Buillonkega (Zupan), princeze Buillonke (Kogejeva) in abbeja de Cha- zenil (Banovec). Muzikalno vodstvo naše uprizoritve bo imel kapelnik A. Neffat.

Kdor hoče pod najugodnejšimi pogoji videti predstave druge polovice letošnje se- zone, naj ne zamudi prilike, ki se mu nudi z razpisom poletnega abonmaja v ljub. Narodnem gledališču. Podrobnejše objave pogojev in repertoarja so na razpolago v pisarni računovodstva v dramskem gleda- lišču, kjer se tudi sprejema poletni abona- ma dnevno od 10. do 12. in od 15. do 17. ure do 20. marca.

Sprejme se

LOVEC strokovnjak

za lovišče v Sremu, kateri je dobro izurjen v vseh področjih nizkega lova, odgoji fazanov in ugonab- ljanju škodljivcev lova. — Ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod »Lovaca«.

Mlinske garniture

VODNE TURBINE — MLINI — DVIGALA — STROJI STROJNO PODJETJE ING. BORŠTAR, LJUBLJANA — JERNEJEVA C. 19.

VSLED DRUŽBENE LIKVIDACIJE TVRDKO

BRCAR & CO, d. z o. z.

se bo odslej vodilo podjetje pod protokolirano firmo

Fr. Brcar

mlinsko-tehnične potrebsčine

Ljubljana — Kolodvorska ul. 35

Priporočamo jo svojim cenj. odjemalcem za nadaljno naklo- njenost in jamčimo za brezpogojno vestno in solidno postrežbo

ZAHVALA

DR. KORUN-OVI SE ISKRENO ZAHVALJUJEJO VSEM, KI SO IZKAZALI SVOJE SPOŠTOVANJE NEPOZABNEMU PO- KOJNIKU

Dr. VALENTINU KORUNU GIMN. RAVN. V POK.

IN ZA IZRAZENO SOZALJE. POSEBNA ZAHVALA GOSP. PROF. GSPANU, KI SE JE KOT PODPREDSEDNIK PROFESORSKEGA DRUŠTVA POSLOVIL OD RAJNEGA OB GROBU V IMENU STANOVSKIH TOVARIŠEV IN PRIMARIJU GOSP. DOCENTU DR. J. MATKU ZA POZRTVOVALNO ZDRAVNIŠKO POMOČ.

V LJUBLJANI, 12. MARCA 1940.

NATEČAJ ZA 15 URADNIŠKIH MEST v Privilegirani izvozni družbi

Privilegovano izvozno društvo (Privilegirana izvozna družba) potrebuje 15 uradnikov za poziva kandidate tem potom, da vpslojejo svoje ponudbe do 24. marca t. l. Med drugimi je družbi potrebno nekoliko perfektnih daktilografov in steno-daktilo z znanjem tujih jezikov, zlasti nemškega in francoskega, potem nekaj računskih in mlajših konceptnih uradnikov.

Splošni pogoji:

1. Od šolskih kvalifikacij se zahteva dovršena trgovska akade- mija ali druga srednja šola, pravna ali poljedeljsko-gospodarska fakulteta. Agronomi pridejo v poštev samo z večletno prakso.
2. državljanstvo kraljevine Jugoslavije in znanje državnih jezikov.
3. uživanje državljanških pravic in neoporečno življenje.
4. opravljena vojaška obveznost.
5. pri ženi, če samska ali vdova.

Prošnji je priložiti v prostem prepisu vse dokumente in navesti reference prvenstveno iz poslovnega sveta.

Prošnje naj se oddajo sekretarijatu družbe od 8.—13. in od 16.—18. ure ali pa se naj pošljejo na Beograd, poštini pretinac 454.

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljjen: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR - RASPUTIN

Ravljjen: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Majerjeva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din.

Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA« LJUBLJANA — KNAFIJEVA UL. 6

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je naš predobri oče, ded in praded, gospod

FRANC GREBENC starejši

davi ob 5. na svojem domu v Škofji riži pri Trbovljah po kratkem trpljenju mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragoga pokojnika bo v četrtek, dne 14. t. m. ob 8. zjutraj izpred hiše žalosti na župno pokopališče na Dobovu.

Trbovlje, Ljubljana, Zemun, Črna pri Prevaljah, dne 12. marca 1940.

Žalujejo rodbine:

GREBENC, CERJAK, ŠERBEC, VAKSELA, ŠKORJANC